

ఆంధ్ర ప్రచారిణి గ్రంథ మాల

మా యా వి నీ

గౌరవ సంపాదకులు :
కవిరాజనాంస, కవిమలాలంకార
శ్రీ వేంకట పార్వతీశ్వర కవులు

పునర్ముద్రణము :
మే ౧౯౦౧-౧౨-౦౨

ప్రథమఖండము.

౧

జికవాటి ప్రకృష్ట కాలమున దేవేంద్రవిజయముడు పోలీసు
 స్టేషనుకు వచ్చి ఇసస్పెక్టరు రామకృష్ణ బాబును జూచెను.
 దేవేంద్రవిజయము డొక్కడే, నుప్రసిద్ధుడు, నుదయముడు, శ్రే
 స్టుడు, వగునపరాధరహస్యపరిశోధకుడు. ఆతని భయముచే
 పన్ను దనేకచోయలు తమచార్యమును మానుకొనిరి. దోపిడికా
 డ్రినేకులు తమదోపిడికార్యములకు నీళ్ళు వదలుకొనిరి. మోస
 గాం డ్రినేకులు తమకనటకకృత్యములను వదిలిపెట్టవలసినవా
 రైరి. వేయేల? స్వశృత్యములయు దీనిధమగు వ్యాఘాతము
 సంఘటించుట చే నాకూర్చిలందఱును రేముంబవలు దేవేంద్ర
 విజయని మరణమును కోరి త్రికరణశుద్ధిగాఁ దమయిష్టదేవత
 లకు మొక్కుకొనుచుండిరి. అందఱును భయపడుచుండిరి.
 భయపడనిది గర్విత యగు నొక్క జూనియరు మాత్రమే!
 ఎంత శాన్తించిన నించుకంతయు సాహాయ్యము చేయఁజాలని
 యొక్క దేవతలఁ గొలుచుటవలన నేమి లాభ మని యెంచి జూని
 యరు మాత్రము స్వశాస్త్రములతోనే దేవేంద్రవిజయనిఁ జూచు
 వలయు ననుసాహసముతో నొకసారి చచ్చియు మరల బ్రతికి
 జుండుఁ బడియెను. ఆనిచార మామెన్నపదమున మరలను

చుండెను. దేవేంద్రవిజయుడు బుద్ధిశాలియును, క్షమశాలి
యునై యుండెను. అట్లే కానిచో నామె కారణము తప్పదనిపి
లికానవృత్తుండై యుండును. అప్పు డామె యాతని దనకదతల
ముల దొక్కినై చి మనఃక్రోధముచు దీప్తికొనియే యుండును.
అట్లు సాగినది కాదు. ఎట్లును ఎప్పుడును నాతడే యామె
దర్పము నణంది వైచుచుండెను. ఇది యంతయు భావించుచు
జమీలియా మాటిమాటికి నాకులపాటు నందుచుండెను.

ఎప్పుడు దేవేంద్రవిజయుడు రామకృష్ణబాబునొక
వచ్చెనో, యప్పు డాతడు నిశ్చింతభావముతోఁ జలుముగొట్టు
మువలె నున్న యొకచిన్నిచుట్టను బన్నులతో గట్టిగఁ గఱచినట్టి
ధూమపానముఁ జేయుచుండెను. అట్లే కరమనిశ్చింతభావము
తోఁ, దెఱచియున్న గవాక్షద్వారమునఁ జుట్టలు చుట్టుకొని
వెలువలకుఁ బోవుచున్న యాధూమమును జూచుచుండెను.
అంతట ప్రాతఃకాలముననే దేవేంద్రవిజయుఁ డాకస్మికముగా
నచ్చటికి వచ్చుచుండుటను జూచి యాతఁ డించుక విస్మితుఁ
డయ్యెను. సన్మానముతో నాతనిఁ దనసార్వమునం దున్న
తుర్పివైఁగూర్చుండఁ బెట్టుకొని “బాబూ! ఏమి సమాచారము?
ఏమి కుదిరినది? ఏదియో విశేష ముండియుండును!” అనియెను.

“వ్యాపారము కాల నాశ్వర్య మైనది. ఇది యలాకి
వ్యాపారమే. ఇట్టివిచిత్రము నదికల కెవ్వరును గని విని యుం
డును.”

“ఈసంఘటన మంతటి యాశ్చర్యకర మైనదియా?”

“అత్యంతాశ్చర్యకరమైనది. ఈభౌతికవ్యాపారమును గూర్చి విన్నచో మీరుగూడ వాశ్చర్యమున మునిగిపోవుచును!”

“సెబాస్ట్! నేరుగూడ విస్మితుడ నగుదునా? చూడుడు! వదినంపత్నరముల యీనడుమ సాధారణముగా నేనొక్కమా రైన విస్మితుడ నైతి నో? లేదో చెప్పజాలను. నేనాశ్చర్యవడవలసివచ్చినచో నీసంఘటనము చాలఁ గ్రోతడియే కావలయును.”

“పూర్వ సాహేబునిషయము మీకుజ్ఞప్తియందున్నదా?”

“అది విలక్షణమైనదియే! విచిత్రమైనదియే!”

“చాలదినములవఱకును మాయామనోరమ యైయుండి తనకటాధికారమును బ్రదర్శించుచుఁ దుడకు “సాబరత్ బం గాళాయం” దాత్మహత్యగాఁచుకొనిన జమీలియా మీకు జ్ఞప్తియందున్నదా?”

“అవు! అది పిశాచి యైనదా యేమి?”

“నిజముగా నామెయే పిశాచి.”

“ఆమె యేమి యైనది?”

“ఆమె మరణవృత్తాంతము మీస్మరణయందున్నదా?”

“బాగుగ నున్నది.”

“యంతవఱకు జమీలియాదేహము గోరియందుఁ బెట్టలేదో, యంతవఱకు నే సాకశేబరమును బాగరూకతతోఁజూచు

చుండుటను గాంచి మీరును కాళీఘాటుస్తేషును ఇనస్సెక్టరు
ను నన్ను హాస్యము చేసితిరి. అది యిప్పుడు జ్ఞప్తిచుండు
న్నదా?

“గోరీయందు బెట్టువలకే గాదు; సంపూర్ణముగా
మెన్ను గవ్వవలకును మీదృష్టి సమభావముతో దానిమీఁదనే
యుండెను. జేవేంద్రబాబూ! ఆసంగతి జ్ఞప్తికి వచ్చినప్పుడెల్లా
నవ్వువచ్చుచుండును.” అని యాతఁడు నవ్వుచాగెను.

“నే నట్లు చూచుట వర్ధము కాలేదు. నేను భావించి
నట్లే జరిగినది. అప్పుడు నేను ముఖ్యముగా నెంతమారము
యోచించవలయునో యంతమారము యోచింపలేదు. ఇంకను
గొంతకాల మాగోరీపై విశేషదృష్టి నుంచి యున్నచో బాగుగ
నుండెడిది.”

“సరియే విశేష మేమియో చెప్పుండు. మీముఖము
వ్యత్యస్తభావముతో నగజడుచున్నది. గోరీపై మనుష్యుని కా
పుంచితిరా?”

“ఔను. వారముమాత్రమే యుంచితిని.”

“ఎవ్వతె మరణించినదో ఎవ్వతె నైదుమూరల లో
తు గలగోరీలోఁ జాతిపెట్టితిరో, అట్టియామెకై మీ రొకవా
రము కా పుంచితిరా? ఇప్పుడును మాటిమాటికి నింకను గొంత
కాలము కా పుంచినచో బాగుగ నుండు నని చెప్పుచున్నారా?
ఈమాటల కర్థ మేమిన్నది? మంటిలోఁ బూడ్చిన వా రెవ్వ

రైన వారమువఱకు బ్రతికియుండుట కలదా ? ఇది నాబుద్ధి కసాధ్యముగా నున్నది. ”

“ ఇది యథార్థ మని చెప్పబోసిండు ఈవిషయమున సాధారణజను లైవచో జీవించుట యసంభావము. ”

“ దేవేంద్రబాబూ ! మృత్యువునకు సాధారణ మేమి, అసాధారణ మేమి ? ”

“ అరబ్బీదేశపు షకీరులు గోరిండు ద్రవిడ్ శవములకు శవములు వచ్చునట్లు చేయుచున్న సంగతి నెక్కడును వినలేదా ? ”

“ అనేక సమయములం దనేక వర్షాయములు విని యున్నాడను ”

“ వా రేమి చేయుదురో యెఱుఁగుదురా ? ”

“ ఆహా ! కొంచెముగా — ”

౨

దేవేంద్రవిజయుడు చెప్ప నారంభించెను. “ అరబ్బీ దేశపు షకీరులు మూలికల మూలముననే యట్టి విచిత్ర కాశ్యము అనేకములు చేసియున్నారు. గొప్పగొప్పచరీతలు నిచ్చిన డాక్టరులుగూడ వానిమర్మమును గ్రహింపఁ జాలకపోయిరి. ఇట్లుండఁగా నొకనాఁడందఱుఁ జూచుచుండఁగ షకీరు నొకనిని సమాధి చేయించిరి. షకీరును సమాధిలో నుంచినదినము మొదలు కొని యొక నెలవఱకు నాగోరిపై నడతెగకుండ నొకకన్నుంచి తీరవలయు నని సిద్ధపఱచుకొని యాస్థలమునం దొక్కని గావలి

పెట్టిరి. ఒకరాత్రి యాసమాధినుండి యాఫకీరు నెవ్వరో వైకే దీసిరి. పరక్షణముననే ఫకీరుమృతదేహమునఁ జైతన్యోదయ మైనదిన్నాము అగవడియెను. పిమ్మట నాతఁడు శేకుట, కూర్చుండుట, మాట లాడట, స్వేచ్ఛగా నిచ్చుటనుండి యచ్చటకు దిరుగుట మొదలగునవి చేయఁగలవాఁ డయ్యెను. ఒకచిన్న మాట, ఆతఁడు మునుపటివలెనే బలిష్ఠశరీరుఁడై నెడలిపోయెను."

రామకృష్ణుఁడు నవ్వుచు "చెప్పడివాఁడు పిచ్చివాఁడైనచో వినడివానికైన వివేక ముండవలదా?" అనియెను.

"నేను పిచ్చివాఁడ ననియేనా మీయూహ ? "

"కాదు."

"మీకు నమ్మక ముండక పోవచ్చును. నేను కన్నులార నట్టిసంఘటనముల నెన్నిటిలో చూచితిని. అందువలన నట్లు జరుగుట సహజ మనియే నమ్ముచున్నాను."

"బాగు ! ఇన్నిమాట లెందుకు ? చెప్పుడు ! మీగార చంద్రిక ఆ జమల మరల నుద్భవించినదా యేమి ? "

"డాక్టరు ఫూల్ సాహేబు చాలదినము లారట్టుదేశ మునం దుండెను. తరువాత కామరూపదేశ మంతయుఁ దిరిగెను. ఆతఁ డనేకమూలికలను మంత్రీములను దెలిసికొని యెను. ఆతని సామర్థ్య మసాధారణ మైనదియే."

"బోను. ఆసామర్థ్య మంతయు నాతఁ డందఱకును జూపించియే మరణించినాఁడు."

“జమల యాతని శిష్యురాలు. శిష్యురాలుమాత్రమే కాదు ప్రేమురాలుకూడను.”

“ఎఱుగుచును, జమల సాధారణస్త్రీ కాదు.”

“గురునిచాతుర్యముకంటెను శిష్యురాలి చాతుర్యమే మేలైనది.”

“ఐ యుండవచ్చును. ఇప్పుడు జరిగిన దేమి !”

“ఆ జమల అనారోగ్యముచే ఇంకను మరణించ లేదు.”

రామకృష్ణుడు విస్మయముతో “ఎంతటి యాశ్చర్యము ! అది యెట్లు ? చెప్పుడు !” అనియెను.

“నే నానిషేధమును గూర్చియే మీకుఁ జెప్పటకు వచ్చితిని. ఆమె బ్రతికియున్నవత్తమున కీభ్రముగనే మీకుఁ దగిన నిదర్శనములు. దొరకును, ఆమె సాధారణస్త్రీ కాదు. తనచేతులార లెక్కలేని సరయజ్ఞములను జేసియున్నది. గోరిని జగ్గి చూచినచో నామె మరణించినదియు బ్రదికియున్నదియు కూర్చిఁ దెలిపవచ్చును. తెలిసికొనుట కదితక్క నే టాపాయము లేదు.”

“అమెను బాతిపెట్టి యెన్నిదినము లైనది ?”

“నేటిసాయంకాలమున కిరువదినాలుగు దినములు.”

“ఇన్నాళ్లు గోరిలో నున్నమృతదేహమును బైకిడియును మీకు సాధ్య మగునా? మీది దీనినిగూర్చి బాగుగ నాలోచించితిరా ?”

“మృతదేహము మీ కెక్కడ దొరకును ? గోరియలు దేమియను లేదు. చూడుడు!”

“ఈభ్రాంతి మీ కింకను వదల లేదు.”

“అవును.”

“దేవేంద్రబాబూ ! వ్యాపార మేదియో చెప్పఁజూచూలేము !”

“క్రీశచంద్రుఁ డనుచతురమతి యగునొకబాలకుఁడు నాయొద్ద నవరాధరహస్యచరిత్రోధనవిద్య నభ్యసించుచున్నాఁడు. 17. క.” పులిందారశరమునం దాతఁడు నాకు మిగుల సాహాయ్యము చేసియున్నాఁడు. ఏశ్వకానమార్గమునందు జమలగోరి యుండెనో, ఆశ్వకానమార్గమున క్రీశచంద్రుఁ డొకచోటికిఁ జొర్రుచుండెను. పోవుచు జమలగోరి నొకసారి చూడవలయు నని దానిని సమీక్షించెను. జమల యాతని మహావివదంధకారమునఁ ద్రోసియుండుటచే నాతఁ డెన్నటికిని జమలను మఱియఁ జాలఁడు. వయసున నతఁ పెద్దవాఁడు కాకపోయినను క్రీశుఁడు బుద్ధిసంపత్తునఁ జాలఁ బెద్దవాఁడు. ఆతనిదృష్టి మిగులఁ దీక్షణమైవది. జమలగోరిమీఁద నున్న మన్ను తీవ్రమైయుండుట జాచి యోతనిమనసున కొకవిధ మగుసందేహము కలిగెను.

పిమ్మట నాతఁ డొకకొన్ని కాలితపుముక్క లక్కడఁ జదియుండుట జూచెను. ఒకముక్కమీఁద జమలపేరు వ్రాసి యుండెను. అందువలన నాతని సందేహము మఱింత బల

మయ్యెను. ఆతఁడు కాగితపుముక్కల నన్నిటిని వెనక నారంభించెను. ఈవిధముగానే చిన్నచిన్నకాగితపుముక్కలు నాలుగువైపులకును నెగిరి పోయియుండుటను జూచెను. అదిన మంతయు నాతఁ డాకాగితపుముక్కలనే విశేషముగా సంగ్రహించుకొని యింటికి వచ్చియుండెను. ఆతఁడు నాకుఁగూడ నావిషయమును దెలియఁజేయు లేదు. తానే చినిగిపోయినముక్కల నన్నిటిని గ్రమముగా నొక్కచోటికిఁ జేర్చి జరుగుతో మఱియొక కాగితముపై నంటించెను. ఇది విశ్వసించఁజగినది.”

“శ్రీశుఁడే యీకాగితపుముక్కల నన్నిటిని ఫరిగ నంటించుటకు నెవ్వఁడయ్యెనా?”

“అవును.”

“కాదా? ఆతఁ డెంతటివానిశిష్యుఁడు! తరువాత!”

“ఆతఁడు నిన్నటిరాత్రి యాయుత్తరమును దెచ్చి నాచేతికిచ్చెను. ఆత్యాశ్చర్యకర మగునట్టియు త్తరమును నే నెవ్వఁడును జూచియుండ లేదు.”

“ఎంతటి యాశ్చర్యము! నేను దానిని జూడవచ్చునా?”

“నాయొద్దనే యున్నది. శ్రీశుఁ డాయుత్తరమును జదువుట కనుమోహముగాఁ జేసియే నా కిచ్చియున్నాఁడు! ఆయుత్తరమునకు మొదటివి రెండుమూడుశకలములును, నడుమ నొకటి రెండు ముక్కలును దొరకఁకుండఁ బోయినవి. శ్రీశుఁడు స్వయం

ముగ నాకుత్రాఖండము లనుపరిగాఁ జేర్చియున్నాఁడు. చూడుడు!" అని దేవేంద్రవిజయాఁ డాయుత్తరమునాతనిచేతి కిచ్చెను.

3

ఆయుత్తరమునం దిట్లున్నది:

"—వలను గాలేదు. ఆలసించుటకు ననుమముకాదు. బ్రదికియున్నచోఁ జేసెదను. ఏమి చేయుదును? దార్భాగ్యవశమున నిన్నుఁ జూచుట కవకాశము కలిగినది కాదు. విశేషకార్యమునకై బాలిగంజివైపునకు బయలుదేరి పోవుచున్నాను. అక్కడ నేను వరులకు దొరకిపోవచ్చును! అట్లు జేట్టువడుటయే తటస్థించినచో నేను సీతోఁ జెప్పినట్లుగనే యాత్మహత్య చేసికొందును. నేను మరణించిన దినము జేబుదలుకొని ముచ్చడి దినములవలెను గోరియధ్యమున జీవించియేయుండును. ఇష్టమున్నచో నీవు నన్నుద్ధరింపవచ్చును. నిర్దిష్టనమయమునకు మాండుగ వచ్చి యొకరాత్రి నీ వీశ్రయత్నములు జేయవలయును. నిర్దిష్టనమయమున కొకరాత్రి దాఁటిపోయినచో నీ వాద్రీయత్నమును జేయనక్కఱ లేదు. అట్టివీచ్రయత్నము విఫలమై పోవును.

గోరియండి నత్నుఁ బయటికిఁ దీసి చూచినచో బత్తులు గిట్టగలచుకొనిపోయి యుండును. అప్పుడు నీవు వ్రాసినప్పుర్యోకముగా నానోటిని దెలుపుము. విచ్చుట నీసీసాలోని యావధము ననిమిదిచుక్కలు నానోటఁ బోయవలయును.

ఈయెనిమిదిచుక్కలకంటె నొకచుక్కయైన హెచ్చుగఁ జడ నీయకుము! జాగ్రత్త! పీమ్మటఁ జేయవలసిన దేమియునులేదు. అటగంటవఱకును గనిపెట్టుకొని యుండవలయును.

నీవు నాయాయాటంకముల నన్నిటిని దప్పించగలిగిన చో నన్నుద్ధరింపఁ గలిగినచో అటగంటకుఁ దరువాత నేను నీతో మాటాడుదును. నాప్రాణములు నీవలన నిలిచిన వని చెప్పుదును. ఇంత యెందులకు? నేను వీభార్యనైనచో మొదటి కుండియును జేసిన యసంఖ్యాకములగు నాపాపములను నీవు మఱచిపోవలయును. నీవు మఱచిపోవునట్లు నేను చేసికొనఁ గలను. బ్రదికించుకొనుము. రక్షింపుము. నేను నీదాననే యు మ్రోదను. పూర్ణిమనాటి కిరువదితొమ్మిదిదినములు జ్ఞప్తియం దుంచుకొనుము. తరువాత నొకగడియ మీఁటిపోయినను, మీరి శిష్టినవెనుక నన్నుబ్రదికించుకొనఁజాలవు. నేను మరణించెదను. నాకుఁ బ్రాణదానము చేయుము. నా యీప్రాణము నీవు బ్రదికించుకొనెడి యీప్రాణము చిరకాలము నీయధీనమునందే యుండును.

నీప్రేమాకాంక్షిణి,

జమల.

౪

రామకృష్ణుడత్యాశ్చర్యముతో నిట్లనియెను! "ఇ దేమి యాశ్చర్యము! దేవేంద్రబాబూ! జమల నిజముగా గోరి తుండి లేచిపోయియే యుండు ననుకొనియెదను!"

“నాకు సదియే సమ్యక్ము.”

“ఎవ్వ డైన నట్లు జరిగియుండునా?”

“జరగ లేమి ? జరగినది కాదా !”

“శ్రీకచంద్రుడు గొప్పపొరపాటు చేసినాడు. ఎవ్వరే పేర నీయు త్తరము వ్రాసినదో వారిపేరు గలకాగితమునే యా తేడు వెదక మఱచినాడు. ఇదియే గొప్పవిషయము. అకాగి తపుష్పకల్పలనుగూడ వెదకి తెచ్చినచో బాగుగ నుండును.”

“వెదకినను దొరక లేదు. రామకృష్ణబాబూ ! ఇవ్వు డొకమాట చెప్పవలసి యున్నది.”

“ఏమి ?”

“రెండు ! ముందుగ మనము జమలగోరిని ద్వైతంబు సంగతిసందర్భములను గనిపెట్టుదము. అప్పుడు సత్యాసత్యములు జయింపడును. తరువాత మనము వానినిగూర్చి మాటాడు కొనవచ్చును.”

“మంచిది. నేను సిద్ధముగనే యున్నాడను.”

“నేటిసాయంకాలమా ?”

“అట్లే కావచ్చును.”

“రెండుగంటలకు వచ్చినచో నిక్కడఁ గాని, యక్కడఁ గాని నన్ను మీరు చూడవచ్చును.”

“మీరే రెండుగంటలకు సరిగ నిక్కడకు రావలయును. వత్సనకృష్ణుడు గంగాధరుగూడఁ దీసికొని రావలయును. అనూ-

శ్రమమున బోవుచు మావరెంటుండెట్లును బండిలోఁ గూర్చుండఁ జెట్టుకొని రావలయును. పిమ్మట నందఱుమును జేరి జనులగోరి యొడ్డకుఁ బోవుదము.”

“నేను నాగుట్టుపుబండిని దీసికొని వచ్చెదను. అందుల కై మీరు కనిపెట్టుకొని యుండ నక్కఱ లేదు. నేను సరియైన వేళకే వచ్చెదను. శ్రీశచంద్రునిగూడఁ దీసికొనివచ్చెదను. మీ రిలోచుల సరియైన కట్టుదిట్టములను జేసియుంచుడు.”

“నే నిక్కడివను లన్నిటిని నెఱవేర్చెదను.”

“నామూల భక్తిప్రియం దుంచుడు. నిశ్చయముగా గోరి యిందు శవము దొరకదు. చూతురు గాని—చూచి తరువాతి ప్రయత్నములను జేసికొనవచ్చును.”

“మంచిది. దేవేంద్రబాబూ! చూచుటకుఁ బోవుదము.”

“జనుల తనమరణానంతరమునఁగూడ నన్ను వెంటఁ దింతు నని భయపెట్టుచుండెడిది. ఈనివయమును మీ కెప్పు డును నేడు చెప్పలేదా?”

“లేదు.”

“అమెరికామీఁద క న్నొంచి యెట్లు చేయుట కిది యొక్కటియే కారణము. నే నిప్పు డామెభయప్రదర్శనమునకుఁ జూరణమును దెలిసికొంటిని. అమె నాతోఁ జెప్పినట్లే చేసినది.”

“నేను మరణించిపిమ్మటఁగూడ వారంకల్పము లన్ని యు నెఱవేర్చుకొందును. అట్లు చేయనిచో నాపేరు జనుల కాదు అని చెప్పి నట.”

“మొదట మీరునన్నున కిది స్ఫురింపలేదా? ఇప్పుడు
లోచించి యామె యభిప్రాయములకు, ఆమె చెప్పినమాట
లను జ్ఞప్తికిఁ దెచ్చుకొనుచున్నారా?”

౫

రెండుగంటలకు సరిగా వెనుకఁ జెప్పిన స్తేషను కెదురుగ
నొకబండి వచ్చి నిలిచెను దానిలో దేవేంద్రనిజయుఁడును
నాతనిమేనల్లుఁ డగు శ్రీకృష్ణమృణాళును గూర్చుండి యుండిరి.
అప్పుడు రామకృష్ణ బాబు సామాన్యవేషముతోడను, గంగాధర
బాబు (మరియొక ఇన్ స్పెక్టరు) పోలీసువారి యూఁఫారిసు
డుస్తుతోడను వచ్చి దేవేంద్రనిజయునిబండిలోఁ గూర్చుండిరి.
బండివాఁడు బండిని నడిపింప నారంభించెను. బండి వచ్చి సూపర్
రెంటుఁడెంటుగారి యింటి కెదురుగ నిలిచెను. సూపర్ రెంటు
ఁడెంటుసూడ వచ్చి బండిలోఁ గూర్చుండె నని వేటుగఁ జెప్పి
వలయునా ?

యథాసమయమున కందఱును సమాధిక్షేత్రమునకు
వచ్చి స్త్రీసూపరాక్షసి యగుజమలను పూడ్చిపెట్టిన స్థలము
వకుఁ బోయి నిలిచిరి. అక్కడ నిరువురుకూలివాండు) గడ్డపాద
మొదలగు సాధనములతో నిలిచియుండిరి. సూపర్ రెంటుఁడెంటు
అజ్ఞ యిచ్చినతోడనే వారు జమలగోరిని వన్య నారంభించిరి.

గోరినుండి కవచుఁబెట్టకు బైకిఁదీసి దానిమూలను దెలు
చినతోడనే యేదియో విశేషము జూడవచ్చు నని వారు తలచి

నుచుండిరి. అందుకొక కే యామువ్వురు పోలీసువారును, అం
ద్రు రవరాధరవాస్య పరిశోధకులును యోచించుచుండిరి. కొం
తసే పై నపిమ్మట శవముపైట్రెను గోరినది మీడికి దీసి.
అపేటిక చాల బహుగా నుండెను. అందువలన నక్కడ నున్న
వా రందఱును 'పేటిక వట్టి కాదు. జమలదేవా ముండియే
తీరవలయును.' అని యుచుకొనిరి. దేవేంద్రవిజయండు తన
కక్కడ నవమానము కలుగునో యని చింతించుచుండెను

రాజకన్య భాబు దేవేంద్రునివైపునకు దిరిగి పరిహాస
ద్యోతకముగ భూభంగముజేయుచు నవ్వ నారంభించెను.
దేవేంద్రవిజయం డనుకూలముతోడనే రహస్యభాషమును
గూర్చి యోచించుచు సంగతులను గ్రహించుచుండెను. పర
మముననే శవపేటికాద్యారము లెఱచిరి. అప్పుడు దేవేంద్ర
విజయుని మౌనవదనము చీపుల్ల మయ్యెను. ఒకవిధ మగు
విస్మయనూచకశబ్ద మెల్లరికంఠములనుండియు బయలుపడెను.
అందఱును ఒకతవ్వాదయ్యలై నిస్మయవిస్ఫురితనేత్రములతో
నా శవపేటికవైపునకే చూడసాగిరి. వారు పెట్టెనుండు శవ
మునే చూచుచుండిరి కాని, ఆ శ మెవ్వరిదో! జమలదీ కాదు.
శ్రీశవమే కాదు. పురుషశవము. గొప్పవారి యుడుపులవంటి
యుడుపులను ధరించిన నుందరయువకునిది.

దేవేంద్రవిజయండుతక్క మిగిలినవా రందఱును, స్తం
భితులును, విలు ప్రచైతన్యమునై పోయిరి. చాలసే వయిన

పిమ్మట రామకృష్ణబాబు తెలివి చెప్పుకొని దేవేంద్రవిజయని జూచి, “దేవేంద్రబాబూ ! ఈవ్యాపార మిట్టి దని మీకేమైనా తెలిసినదా ?” అని యడిగెను.

“ఏమి జరిగినదో నా కంతయును చెబిసిపోయినది.”

“మీ రేమి తెలిసికొంటిరి ? నాకును గొంతము తెలియదు. చెప్పాడు. నేను స్వత్నుము గాంచుచున్నట్లు తోచుచున్నది.”

దేవేంద్రబాబు (మృతదేహమును జూచి) “ఈతనికే జమల యీతడు తరము బాగ్నిముండవలయును. ఈతడే మా పితాచియిం దజురకుండై యుండవలయును. ఆమె చెప్పినవిధముగా నీతఁ డాకార్యమును జేసియుండవలయును. జమల యీతని కేయేవిధముగాఁ గార్యమును జేయు మని చెప్పినదో, వివిధముగానే సమయోచితోపాయములచే నీతఁడు జమల నుద్ధరించి యుండవలయును. పిమ్మట నాపితాచి త న్నుద్ధరించిన వానిని జూచి తనతపవేటిలో నాతనికి శ్రేయము నుంచి తనకోరి యుండే యీతనిని బూడ్చి వలాయిత యైనది. జమల యిప్పు డీదేశక్షుణం దున్న దనియే నానమ్మకము. ఈవ్యక్తిలే జమల నుద్ధరించుటకై వచ్చియుండు సమయము సందేహము లేదు. ఈ తరుణుఁ డీరహస్యములను, నామెకవచరించును బాగుగ నెఱిగియున్నవాఁడు. అందువలన నితఁ డెప్పుడైన నిరతులతోఁ దన రహస్యమును చెప్పివేయునేమో యననిభయముచే జమల

యీతని పథింబివై చినది. ఇప్పుడందఱును జూరుల మధ్యఁబడిన
జనియే యనుకొనుచునుటచే నా నచ్చటనైన నిరసాపా
ముగా నుండవచ్చు నని యామె తలఁచియుండును. అని
తుల్యుఁడ.

దేవేంద్రుఁడను మాటలనుగూర్చి యందఱును నెఱా
చింపసాగిరి.

రామ : దేవేంద్రబాబూ ! మీ శేఖరము చుట్టుముట్
విషయము మాత్రము మాకు సరిగాఁ దెలియలేదు. మీ శేఖ
రాని లెక్కలనుబట్టి మా దినచో నీకుచుష్కరి మృతదేహము
దుదినఁగులకుండి యుక్కడనే యున్నదని తోఁచుట లేదా ?

దేవే : అట్లను.

రామ : ఈదేహమును దినములనుండి యున్న నానినచే
నగవడుట లేదు.

దేవే : ఇందులకు రెండుకారణములున్నవి.

నూవరెం : ఏమది? ముందుచుండియున్న శవ వింగళము
గ్రాత్రదిగనే యుండుటకుఁ గారణ మేమి ?

దేవే : మొదటికారణము. మనుష్యు నొప్పుకొను గాఁ
జుంపుటయే. అందువలన శరీరములోనిరక్తము బయటికి వచ్చును.
కవకాశము కలిగినది కాదు. మరణించినవెంటనే పాతిపిల్లులు చే
వెలువలిగాలి విశేషకాల మీమృతదేహమున సంఘటించుటకు
వలను గాకపోయినది. ఇదియే రెండవకారణము.

నూత : అ జేమో జరిగిపోయింది. ఇళ్ళు డీసెరమను గోల్చెట్టువని మనమీద నున్నది. జమల యావాత్మ నెట్లు చేసి వదిలి పుడుతు బాటివెట్టుకప్పు దామయెద్ద క్రత్రకత్రత్రత్రు లేవి యున్న లేవే ?

దేవే : లే వని యొక్కకొయెదను. ఈవారిభాగ్యుఁ దామె నొద్దరిచుటకై వచ్చినప్పు దాత్మసంరక్షణమునకై చెయ్యే నొక యాయాధమును దీసికొని రాకమానఁడు. అప్పు దాపికాచి యున్న మోహమాగ్ధులం జేసివైచి యాయాధము నెట్లో లాగి కొయెందును.

రామ : రండు ! ఈమనిష్యుఁ డెవ్వఁడో చూడము ? ఇతఁ డెవ్వఁ డైనదియో చెలిసికొన్నపిమ్మట ముందుసంగతిని గూర్చి యోచింతము.

ప్రేతము నాపేటికడండి యావలకుఁ దీసిరి. శవమును బట్టించుటకు శ్రీచందుని నియోగించిరి. విగిలినవా రంధ జును నిజముండి చూచుచుండిరి. ఆమృతవ్యక్తి వరిధానము నన్నుఁ జేకేయవత్త్రును. కాళ్ళవలకును వ్రేలాడుచున్న పెరిగ లాయాబాబ్బ యుండెను. ఇరీబని చేసిన టాపీ యుండెను. దక్షిణహస్తమునందలి యనామికయందును, మధ్యాంగుళియందును, రత్నఖచిత సువర్ణాంగుళియకము లుండెను. చొక్కాయ ముందరకేబులో గొలుసుతోఁ గూడినబంగారపుగడియారమును నా నలికేబులో పెన్నిటా డెక్కుకొను చిన్నికత్తియు, చీటియు

తాళపుఁజెవులగు త్రియ, నిజనదిరూపాయల నోట్లను, నాలుగు
రూపాయలును, రెండు పావులాలను, మూడణులను, రెండు
కానులు పండును. మఱియొకపైపున నగ్గిపెట్టెయు, చుట్టయు,
చిన్నశిస్తోటాను, గొన్నియు తరములుమాత్ర ముండెను. ఆయు
తరము లన్నియు నీరకవయములగున్చి వ్రాసివేయె. వాని
వైదిలాసములను బుకించి చూడగా "ఫేక్ కలిగి దీన్, ఖరర్
పుర్, పేశ్వావ టిక్" నం... లేన్, అని వ్రాసియుండెను.

అవ్వక్తిచేరిన గూర్చియు, నివాసస్థలాదులనుగూర్చియు
నవ్వక్తి నట్టిసందేహమును గలుగ లేదు.

దేవే : రామకృష్ణబాబు! నేను జమల నక్కడఁ బట్టు
కొనవచ్చునో యన మా; మునుఁజ్ఞయే నిశ్చయించితిని.

రామ : ఏస్థలమునం దని తలంచెదరు ?

దేవే : కలిగి దీనింటియందు. ఖరర్పురమునందే ఖర్రోజా
బీదీగృహ మున్నది. ఇప్పుడు వ్యవసర మెంతవఱకు వచ్చినదో
తెలిసికొంటిరా ?

రామ : లేదు. ఆశ్చర్యభరముగా నున్నది. ఈవిధాని
తిలే నాబుద్ధియే భ్రమసిపోయినది.

దేవే : ఇప్పుడు జమల యన నేమో బాగుగఁ దెలిసి
కొంటి గదా! ఇట్టి యదృశశ్రీ నవ్వడైన నక్కడనైనఁ
జూచితిరా ?

రామ : లేదు. మొదట నాకు మీమాటలయందు నమ్మకము లేదు. దేవేంద్రబాబూ! మీరుకూడ నామె కు స్వేచ్ఛలుగఁ గాదు విశేషముగ నే భవించుచుంటిని గాదా?

దేవే : నే నామె విక్రమ మంచుచును, కపటచటనకును నందును నాంతరికముగ మిగుల జాగ్రూకుడనై యుంటిని. నా భార్యపై నామె మిగులఁ జగ బూని యున్నది. అది శిశ్మయముగ నేదో వివత్తునకే యని నాకుఁ దోచుచున్నది. అసాధారణ మూరక పోవునది కాదు. కానిండు ! నే నందులకు భయపడను. భయశబ్దము నాజన్మవ్రతమునఁ జాయు లేదు.

రామ : ఇప్పుడు మీ రేమి చేసెదరు ?

దేవే : ఆమెను వెనక్కుట్టక పోయెదను.

రామ : ఆమెను బట్టుకొనఁగలరా ?

దేవే : ఆమెను బట్టుకొనఁజాలకున్నచో నాజన్మమో వృథా మని తెలిసికొనఁడు.

౬

మఱునాడు దేవేంద్రవిభయుఁడు కదిగంటలసమయమున వృద్ధమునల్పాకు వేషముతో వేశ్యవాటికయందున్నదిలో జాబీబీగృహమునకుఁ బోయెను. అదిచేత క్యాన్వాసు గడ్డ పంచి యుండెను.

తలుపు రెండసారలు తట్టఁగనే నుందరి యొక్కతె ద్వారమును దెఱచెను. ఆమె యిరువదియేఱు, లేక, ఐదు

జరిగే (జ) పద్మరమణ ప్రాచీనమగు గలదై యుండెను. అరమణి
 నందరి - సర్వమును నడచి యుండెను. కృష్ణతాపాశ్రమ
 శివమొనరించి కృష్ణారేఖామర్వరస అనగు నామె చుచు
 విశాలశృంగులు, చూడటమొనరించుచు నార్యులను చూచు
 డెను. అంగుల జరిగిచే నామె గంగర మెరుసిపోవుచుండెను.
 అమె పదివేలవేల నీలవర్ణపు గుళ్ళను చూచి ధరించియును
 డెను. నీలవర్ణ పూర్ణవందనను మిమ్ములను నొసకచుండు
 ముక్త్యర జగదుతిథుమనుజుండెను. అమె యనంతరూపమును
 నందు సాందర్భమును ద్రుతు పొంగిపొరలుచుండెను. ఈమెను
 దరియే అరొబాబీబీ.

ఖరీజ్ కవల పేషియోగు కేవేంగ్రి విజయవంశం చాటుగ
నిలుచుండి 'జనశయా ! మీ రెవ్వరు ? ఎవ్వరైనా అడవి వాడకు
చుంటిరి ?' అనియెను.

బో : ఇప్పుడు గవీరుదన నాకు ఉన్నాడా ?

ఖి : డోన్నో (డోన్) అభినియోగి యిచ్చుటనే.

బే : ఇప్పుడు నేనాని నొకసారి చూడవలయును.

భ : అలాంటి నాలుగైదుదినములక్రిందట నెచ్చటికో
పోయినాడు. ఇంకను రావీడు. అలాంటి పెదలిపోయినవడు
వార నానినహోదరి వచ్చినది. అమెకూడ నన్నగారి జూడ
వలయునని యిచ్చటనే యాతనికొకట వేదయున్నది.

దే : అలాడు మరల నెప్పుడవచ్చినో యాతన సాదరికం
దెలియునా ?

అ : నేను చెప్పజాలను.

దే : ఆమె నొకసారి యడిగి తెలిసికొనివచ్చినదా ?

అ : అలాగే మీ చెప్పటనే ముందు ! తెలిసికొని వచ్చి చెప్పడను.

దే : నీవీ శిష్యుడవును వెళ్లడ ముందు ?

అ : మూడివయసున్న నొక పెద్దయిటి వద్దకు దీని కొని యిచ్చాను.

దే : నీవీ నువ్వెప్పుడు నాకు బయటికి వెళ్ళి నే నామెకు బిరకాడి వేసుకును. నే నామెకు బాతులకు శుభ మీదికి పోయి భయపడమని నీ ఆహ్వానము వచ్చినది.

2

అగోచరీని జేపేద్రముల నెట్లు తెల్పుచు మూకల అంతస్తులకు దీనిని పోయి నీవీ నువ్వీ పోయి యునిము నాతనికి జూపించి తాను నెట్లువలయునని యింకాడను.

జేపేద్రముల దామంతములను బ్రకటింపడు. లో వల నెప్పుడు శివ బ్రహ్మ నొకమేజుబల్ల నాదిదాత డున్న ఆమేజుబల్లపై రెండునాలుగు అంకెలు. జేపేద్రము దామంతముల దింకొని అగోచరీని విలివి "ఏమిది ? లోవల నెప్పుడు లేచి ?" అనియెను.

"వెడలిపోయినదా ? ఎట్లు పోయినది ? ఏమి యీ మా శ్చర్యము ! వాగ్ నొకమూల యెరు తెప్పకుడఁగనే పోయిన

దా?" అని నింతగఁ బఱుకును ఖరోజా యాయుటఁ బ్రసంగించి
దేవేంద్రునితో "ఇది యేమి? తనయున్నను జూచుకొనుటఁ జూ
నిచ్చటనే యుండవ నని నాతోఁ జెప్పినదే! ఇంతకో నెట్లు
జూచునది?" అనియెను.

ఆమెజాపై నున్న యుత్తరములలో నొకటి ఖరోజాపేర
ను మఱియొకటి దేవేంద్రునిపేరను వ్రాసియున్నది.

అప్పుడు దేవేంద్రుడు "ఖరోజా! ఇటు రెండుజాబులు
బున్నవి. ఇందొకటి నాది. రెండవది నీది—ఇదిగో! దీనిని నా
ము." అని యామె కిచ్చి తనజాబును దీసికొనియెను.

ఖ: మీకుఁ జూడ నొకయుత్తరమున్నదే! మీయెదుటఁ
బడి మీతో మాటాడుట నామె కిష్టము. లేదు కాఁబోయెను!

దే: నాయెదుటఁ బడుటకు భయపడవలసినవాడు క
దీని కాని యాతనిపొదటి నాయెకల భయ మెందులకు? క
దీని కనబడకుండుటకుఁ గారణము తెలిసిపోయినది. వాడు
మిగుల నాశక్త్యయియైపోయినాడు. ఇప్పుడు వచ్చినట్లు తిరుగు
చుఁ జెడపిపోయినాడు. వానితోఁ బడలేక వచ్చి పోత్ర
చున్నాఁడు.

ఖరోజాబీబి తనలోఁ దానే యుత్తరమును బహుత్వము
చుండెను. అప్పుడు దేవేంద్రుడు తనయుత్తరమును వనకమ్మల
యొద్దనే యుంచుకొనియెనుగాని యాతనిదృష్టిమాత్రము ఖరో
జాయుత్తరమునైఁ బడియుండెను. ఆమెయుత్తరమున నిశేషము
నియును లేదు. కేవలమొకటిరెండు మాటలుమాత్రమే.

‘ఇంకను నిచ్చట నన్నాళ్లుండవలయు నని వెదలిపోయి
నడితాఁబోయెను ! ఏమో మొట్టు తెలియును ? ఆమెయన్నకబీ
రింకలోఁ బిరిగి యిచ్చటకు రాడట ! ఆమెదాసినసంగతియిది !
అని, చెప్పుచు ఖరోబా దేవేంద్రుని మొగముచుంక జూడుచు
నిలువబడియెను.

దేవే : ఎక్కడకుఁ బోయినది ? నీయు తరములో నేమైన
ప్రాసినదా ?

ఖ : లేదు—ఏమియును వ్రాయలేదు ! నీయు తరమునం
దేమైన ప్రాసినదా ?

దే : ఏమియును వ్రాయలేదు.

ఖ : ఆమెమనసులో నేమిన్నదియో ! ఎవ్వరికిఁ దెలి
యెను !

దే : నాభయము చేతనే వారల్లు పోతిపోయియుందురు !

ఖ : ఏమి ? నీవనిన వారి కింతభయ మేమి ?

దే : ఉన్నది. కబీరు చాలఁ జెడ్డవని చెసినాడు !

ఖ : ఏమిచెసినాడు ? ఎట్టివని ?

దే : అతఁ డెప్పుడూ నేదో యాలోచించుకొనుచుఁ బర
ధ్యానముతో నుండుట లేదా ?

ఖ : ఔను. అట్లే యున్నాడు.

దే : అతని మొగము వాడిపోయి శుష్కించి మామిడి
మొకవలె నుండుట లేదా ?

ఖ : అవును. అదియొకమాదిరిగా నున్నది.

ద : గొప్పకాంతో మాటాడుట గాని యెవ్వరితోనైన నను విలాసముగ జంభాపించుటగాని లేదుగాదా ?

ఖ : ఔను. అతఁ డెవ్వరితోనైన మాటాడుట లేదు.

ద : ఏన్నాళ్ళచిండి యిట్లున్నాడు ?

ఖ : ఇంచుమించుగ మూడువారములనుండి.

ద : ఇట్లుండట కనేకకారణము లున్నవి.

ఖ : నెలవిండి !

ద : మూడువారములకుఁ బూర్వమాతఁ డొక కాగితముపై నుత్తయొకరిసేతో దొంగనంతకము చేసినాడు.

ఖ : దొంగనమా ? తిగ్గునొప్పియమా ?

ద : ఔను. తిగ్గునొప్పియే. ఇప్పు డాదొంగతి వ్యాయస్థానమునకుఁ రానై యున్నది. అంతయును బయలుపడినది !

ఖ : అలాగా ? ఎంతదారుణకృత్యము !

ద : అయిన. నివ్వ డొకయుపాయముమాత్ర మున్నది.

ఖ : ఏమది ?

ద : అతఁ డెవ్వరిచేయిన దొంగనంతకము చేసెనో యది నాపేరే.

ఖ : ఏమిది ? అలాగా ?

ద : అందువలననే ననాతనిఁ జూచుటకై వచ్చియుంటిను. నేనిప్పు డాతనినర్వాహరాధములను కుమింపఁదలఁచుకొంటిను.

అతని గళంకమునుండి విడు క్రినిగఁ జేయుదును. అందుకొకఁ-
అతని నీనికత్తునుండి తప్పించుటకొకఁ నూటకుడియూటయూ-
వ్యమాలనుగూడఁ దీసికొని వచ్చితిని. అతనికిప్పు డీసాము నిచ్చి
యొకప్రమునుండి తప్పించినచో నిశముందైన నాతఁ డిట్టి దు-
ష్కారములకు మాని బుద్ధితెచ్చుకొనునేమో యని వాచూతఁ

అ : మీరు మిగుల దయార్ద్రహృదయులు; నకలిప్రా-
యశంకన్నులు !

దే : ఎంతదయ యున్న నేమిబాధము! ఆపాదంతుఁడు
నాదయను భావించునా ? నన్ను గౌరవించునా ? నేనాతని
కొక లెక్కయా? నేనాతని జ్ఞప్తియందైన నుంటినా ? కృత-
ఘ్నుఁడు ! కృతిఘ్నుఁడు ! దుర్మార్గుఁడు ! నేనాతని యంతగాఁ
బ్రేమించుచుంటినని యాతఁ డెప్పుటికిఁ గగింపకుటయే లేదు.
అదియే నాకుఁ జాలవిచారకరముగ నున్నది-పోనిమ్మ. ఏరై-
నను పరియే. కాని—నీవించుక దయయంది—

అ : ఎంతమాట! దయ యుండుట యేమి !

దే : ఆతఁడుగొని యాత్మసోదరిగాని మరల నెప్పుటికైన
నిచ్చుటికి రాకమానరుగదా !

అ : ఏమో! వచ్చెదరని వాడు నమ్మకము లేదు.

దే : పోనిమ్మ! నీకు జాబై నను వ్రాచురా ?

అ : వ్రాసిన వ్రాయవచ్చును.

దే : బోను. వ్రాయకపోయి.

ఖ : ఒకవేళ నాయకపోయినచో నేనే వారికి మీ
సహాయమును లేఖనమునునఁ దెలియఁజేయుదును.

దే : ఖరోజా ! పలకు పలకు. అట్లు చేసినచోఁ జాతి
సహాయము రాగలదు. అతఁడు కఠినహృదయుఁడు. దుష్టుఁ
డు. అతనికి నాసహాయమును దెలుపవలదు. అతని
తోఁగొని యామెతోఁగొని యిప్పుడేమియు మాటాడవలసిన
దని లేదు. వారెక్కడ నున్నదియుఁ దెలిసికొని యామెగతి
నీవు నాకుఁ దెలియఁజేసినఁ జాలము. అట్లయినచో నేనే
పోయి కలిసికొని మాటలాడెదను. ఇప్పుడు నాకామె ప్రా
సనయు తరహుంశూర్చి యేమిజరిగిన దని మరల విన్నడిసినచో
నాకేమియుఁ దెలియ దని చెప్పివేయును! నీముత్తము నిటు
తెచ్చి! వానిపై వానినాపస్థానమును శూర్చి వ్రాసిన
యెదను.

అని చెప్పి దేవేంద్రుఁడు ఖరోజా యొద్ద నున్న కాకి
తముం దీసికొని దానిపైఁ బెనుఁజుతోఁ దప్పుపేరును దర్శ
నివాసమును వ్రాసి యిచ్చి “ఖరోజా! మరల నీవిచ్చటికి
వచ్చునపుటికి నేనును వచ్చెదను. సలాం” అనియెను.

ఖ : సలాం.

౮

“మాయావిని యనుజమల సత్యముగ మాయావినియే”
అని యిప్పువ్యవస్థయైన ననుకొనుచు దేవేంద్రవిజయుఁడు ఖ
రోజాగృహమును వదిలి రాజమార్గమునఁ బ్రవేశించెను.

గోరని బరిక్షించుటవలన జమల జీవించియున్నదనియే
స్థిరకడియెను. తాను జీవించియున్న సంతతి దేవేంద్రుడు గగ్గ
హించెనని జమల నిశ్చయించుకొనియున్నట్లు చేవేందువునకు
బోధకడియెను. ఇక బీబీయంట దొరకి యుత్తరమునుబట్టి
జమల విషయమై యాచరికి గావలసినన్ని ప్రమాణములు దొర
కెను. బీబీయని సహోదరినని చెప్పుకొనుచు పారముదినముల
నుండి యాయంట నివసించియున్నయవతి జమలయే గాని నుజ్జీ
యొక్కను. గరని దేవేంద్రవిజయునకు నిమిషములో చెలిసి
పోయెను.

నూతన శిఖయందలి నూతనభావము లతిభయంకరము
లై యుండెను. అందలి ప్రతిపదమునందును బ్రత్యక్షరమునం
దను జమల వైకాచికవృద్ధయమును దాదానసంబ్ధములును
బ్రహ్మరము ఆగుచుండెను. అవి యన్నియున్న ముందుగ మేము
చెలిసికొని మాపాతకులకొలుకు విస్పష్టముగ నీక్రింద లిఖయిం
చుచున్నారము!

“శ్రీశ్రీ—మరణావస్థఁ దగు సవరాధపరిశోధకుఁడు
న—వరిభవవరాభూతనగు నాకుఁ బ్రతిద్వంద్వయు నగు శ్రీ
యతి దేవేంద్రవిజయమితునకు—

మహాశయా!

మరల మనమిరువురమును మహారణరంగమునఁ బ్రవేశి
శించితిమి. ఈసారి నేననివార్యపరాక్రమముతో వరిభయంకర

ముగ ని న్నెదిరించుచున్నాను. ఇంతవర్యంతమున నే నొక దానివెనుక నొక్కటిక నొక్కొక్క కార్యమును నుండుకొని వచ్చుచుంటిని. ఇత సీసారి నీకు వ్యతిరేకముగ, భయంకరముగ నే జేయునలసిన ప్రశుత్నములన్నియు సంపూర్ణముగను, సత్వ రముగను జేసివెయ్యటకు సంసిద్ధురాలనై యున్నాను.

నీ వెంతమాత్రమును జూడజాలవు. వినజాలవు. తెలిసికొనజాలవు. ఆకస్మికముగ నేను నిన్నుఁ గరళమృత్యు వదనమునకుఁ గబళముగాఁ జేసివెదెదకు. బాగ్రత! ఈముత్య రముం జూచిన యుత్తరక్షణమునందే నేను నిన్నుంకగా ద్వేషించుచుంటినో నీకు బాగుగ బోధపడఁగలదు. నే నెంతటిదాన నో నీవు తెలిసికొనగలుగుచువు!

అంధకారాంతరాళమున నే నాలోచించుకొంటిని. రహస్యముగఁ గార్యమును నెఱవేర్చుకొనవచ్చునని తలంచితిని. కాని యట్లు జరిగినదికాదు. నే నిప్పుడు జీవించియే యుంటిని. ఈసంగతి నీకును చెలిసియేయున్నది. తెలిసికొనుము! నా కంత మాత్రమున నష్ట మేమున్నది? భయపడుటకు నేను బాలికను గాను. భయపడుచున్న బాలికను గరుణతో నెత్తుకొనునంతటి దుర్యజన్మాదయనుగాను. ఇది జూమిలియా! జూమిలియా! నిన్ను నీమీషముతో సప్రసముద్రములను ముంచి సర్వదీక్షల తులన దాగించి నీనిగొని రాఁగలదు!! ఓ యవరాధవ! శోధ కాధ్యక్ష! ఆడుదానితో సమానముగు కత్తి నీకున్నది.

అద్భుత శక్తి. కాగక నాలోకించి జాగరూకతతో, బని చేయగలవు! ఇంకా ను నీ వేమి చేయుదువు? నీ భార్య నెత్తుదుట విధనా యోగము కింపబడియున్నది!

జమల నీచవులఁ బట్టికొని యూచు ననియు, నిన్న ముక్కుశ్రీఃస్వలఁబెట్టి మూడుచెరువులనీళ్ళను ద్రాగించు ననియు జ్ఞప్తియందుంచుకొనుము! నీ విశ దప్పించుకొనజాలవు! ఇత నన్నాల్లో నీయాటలు సాగవు! నీకు మరణ మానన్న మై యున్నది! ఇత యహపురమున నవరాధపరీకోధకుడవు కాగలవు! జమిలియాతో ద్వేషించి ప్రాణములతో నున్నవా రెవ్వరైన నున్నారా? మరణశాసన మేమైన వ్రాసికొనదలచినచో సర్వ రముగ వ్రాసికొనుము! ఇత నీవేయ చిత్రగుప్తునికట్టికలో జేరుటకు సిద్ధముగా నున్నది!

ఇదివఱకు నీవును నీమిత్రులును వచ్చి నాగోరిని ద్రవ్య పరీక్షించుచున్న సమయమునకే యాకస్మికముగ నే నచ్చటికి వచ్చితిని. రహస్యముగఁ జెట్టుచాటున నిలిచియుండి మీచ ర్యల నన్నిటిని జూచితిని. మీమాటల నన్నిటి నాడించి యుండిని. కాని నీవు నారహస్యప్రాకారము నెట్లు భేదించితివో నారహస్యసమాచారము నెట్లు గ్రహించితివో అసంగతిమాత్ర ము నా కింకను బోధపడలేదు. కాని ఖరొబాబీబీయింటిని గనుజెట్టగలిగిన నీవు నారహస్యనివాసమునుగూడఁ గనుజెట్టగలవని నేను శ్రద్ధించుకొని యుంటిని!

జేవేంద్రా! నీవు నిరూఢపర్తనుడవే యగుదువు! బుద్ధి మంతుడవే యగుదువు. నేను పర్యాయ చెప్పుచున్నాను! నీవు పన్నార్గప్రసర్తకుడవు. గాకున్నచో బుద్ధిమంతుడ వయ్యను నిరూఢగంభీర హృదయుడవుగాకున్నచో నీ కుక్కబుద్ధిగొను నేను నిన్ననాప్రాయము బడింట నధికమునజేసిందియందును.

డాక్టరు పూల్ సాహేబు తక్కువ వాకుఁ బ్రతిబింబిద్విగా నుండనిరవాఁ డింతయు జొక్కఁడు సగవడ తేను. ఇప్పటికి నీ వొక్కఁడవుమాత్ర మగువడుచున్నావు ఇట్లు నేను నీకు భయపడి సాటిపోయెన నడుకొంటి వేమో! ఇటు న్నటికిని దలంపకుము! ఈసంగతి ఏ కిదికలకే చెప్పియుంటిని. జమీలియా భయపడు నంతటి యబల కాదు.

పూల్ సాహే బప్పటికే వృద్ధుడై పోయినాడు; మర జించినాడు. నీవు యశనుడవే గాని ధర్మభీరుడవు! ఆది యేమో గాని నాహృదయము నిన్నుఁ బ్రేమించుచున్నది. నా ప్రాణములు నీకొఱకుఁ జల్లించిపోవుచున్నవి! అయిన నేమి లాభము! పశ్చు నీ వెట్లు భావించుచుంటివో నే నెఱుంగు చును! నన్ను నీ వెట్లును బ్రేమింపవని కూడ నెఱుంగుచును! అందుచేత నీపై నా కింతటిద్వేషము!

జమీలియా కేవలము బ్రేమించుటమాత్రమే యెఱింగినది కాదు. జమీలియా కేవలము హింసించుట మాత్రమే యెఱింగినది కాదు. జమీలియా కేవలము 'బాధించుట మాత్రమే

యెఱిగినదికాదు. జమీలియా పేరించుట యనుకూల మాడ నెఱుంగును ! నీ వొకసారి వావంక నీపేరురసకటాక్షములం బరగించి చూడఁగలిగినచో, అప్పుడు జమీలియా యెట్టిపేరి మైకనర్వప్యమో, జమీలియా యెట్టిలానైకవిధానిమో, జమీలియా యెట్టియాదరైకవిగ్రహమో నిమిషములో నీకు బోధపడఁగలదు. జమీలియా యెట్టిస్వర్గముఖసాగరతరంగముల బ్రదుకుని నోలలాడింపఁగలదో అప్పుడు నీవు తెలిసికొనఁ గలుగుదువు ! జమీలియామనోజ్ఞముఖచుంబక మాత్రమున నెట్టియథరమేయానందోదయ మగునో అప్పుడు నీకు బోధపడఁ గలదు ! జమీలియాహృదయమునకు హృదయమై యుండుట యెంతటి యనంతముఖమో అప్పుడు నీ కవగతము కాఁగలదు !

మనోరమపంజదధికారమునుండి నీవు నన్ను వదిలించి తిరి అందుకొలకే నేను నిన్ను ద్వేషించుచున్నాను ! నిన్ను ద్వేషించుచున్నాను. నీ భార్యను ద్వేషించుచున్నాను, శత్రువుని ద్వేషించుచున్నాను, క్రిశచందుని ద్వేషించుచున్నాను, మనోరమను ద్వేషించుచున్నాను. ఇంక నిద్దఱు ముగ్గురను ద్వేషించుచున్నాను.

నీవు నన్ను బాగుగ నెఱుంగుదువు ! నే నెట్టియధిపా యముతో నిట్టియుత్తమును ప్రాసెడినో బాగుగ నాలోచించు కొనుము !

నే నవ్వరిని ద్వేషించునో నాకు శత్రువుగనే మరణించుదు !

నాకోరికఁ దీర్చుకొనుటకుఁ దగినవృత్తుమును ను
పూర్ణముగఁ జేసికొనియున్నాను. ఈముత్రమునందలి విషయ
ములంగూర్చి నీవు బాగుగ నాలోచించుకొనుచుండులో? అని
నీవు తప్పక జమీలియాచే బరాచకుడ వయ్యెనుదవు. నిరంత
రము సావధానుడవై యుండుము.

నీనారి వైరి,

జమీలియా.

“ఈ ముత్రములోనిసంగతుల నాలోచించుకొనుచుండఁగ నే
శ్శాచే నీవు వరాచకుడవగుదువు!” అని జమీలియా వ్రాసి
యుండెను గదా! జమీలి మానవియే యైనను కవటతాత్పర్యము
లయందును కవటాలోచనములయందును కవటాచరణముల
యందును ఆమె పితౄచింతలకు భ్రమంకర మైనది.

జేవేంద్రునిజయుండు తనకొఱకు భయపడుట లేదు. తన
ప్రేమాన్నను లగునారి కెట్టియవర్థములు తటస్థించునో
తొట్టుకడుచుండెను. జమీలియా యెప్పు డెవ్వరి కెట్టికష్ట
ములఁ గల్పించునో యెవ్వరికిఁ దెలియును? ఆమెకన్నవ్యవసాయం
బడినదో యెట్లు తెలియును? జేవేంద్రునిజయుఁ డాయాత్రక
మును దనచేతిలో నుంచుకొని సర్వరముగ గృహభిక్ష ఖండ్ర
పోయెను.

జేవేంద్రుని మందిరముఖద్వారమునొద్ద క్రీకచంద్రుడు
గలవ బడి యుండెను. జేవేంద్రుని జూచినతోడనే యాతడు

నయనము లానందనిఖయములయ్యెను. దేవేంద్రుఁ డాతనింజూచి
 “శ్రీకా! నీ విచ్చట నుంటి వేమి? విశేషము లేమి?” అని
 అడిగెను.

శ్రీక : ఏ మైన నేమి? మీదర్శనము లభించినది
 దైర్ఘ్యము కలిగినది. నామః సు కలహాదములఁ జరితపించినది
 ఎంతకష్టము సంభవించినో యని భయపడిపోయితిని!

దే : ఏమిది? ఇట్లనుచున్నా వేమి? ఏ మైనది?

శ్రీక : మీ కెవ్వరో విషవాయోగము చేసి రక్షయు,
 మీరు జీవితసంశయాన్వయం దున్నా రక్షయు వినియుంటిమి.

దే : ఈసంగతి మీ కెవ్వరు చెప్పిరి? ఎంతసే వైనది?

శ్రీక : ఏమి? ఇంచమించుఁ గెందుగంట లైనది!

దే : మీ కిమాట చెప్పినవా రెవ్వరు?

శ్రీక : ఒక రక్షభటుడు.

దేవే : ఏమని చెప్పినాడు?

శ్రీక : మీ కెవ్వలెయో యొకయునతి విషము పెట్టిన
 దక్షయు, మీరు జీవితసంశయాన్వయం బడియుంటి రనియు,
 వచ్చుటినా రక్షజను మీరు మరణింతు రేమో యని భయప
 చుచుండి రక్షయు, నందుకొంత యత్రను (దేవేంద్రునిభార్య
 కెంతిని దీసికొనిపోవుటకై తానె వచ్చిరి నక్షయుఁ చెప్పినాడు.

దే : ఎక్కడకుఁ దీసికొనిపోవఁ యు నన్నాడు?

శ్రీక : కాదాను.

దే : అతనితోఁగూడ నామె పోయినదా?

శ్రీశ : లేదు.

దే : కరమేశ్వరా! నేను ధక్కడను!

శ్రీశ : అత్ర యాతనితోఁ బోవుటకు సిద్ధముగ నుండఁ
గా నక్కడు శచీంద్రుఁడు వచ్చినాఁడు.

దే : సోగ నప్పటికే వచ్చినాఁడా?

శ్రీశ : బోను.

దే : మంచిపని జరిగినది. తరువాత?

శ్రీశ : శచీంద్రుఁడు వచ్చిన “నేను జూచి వచ్చెద”
నని చెప్పినాఁడు. అత్రగూడ నాతనితోఁ బోవలయు నని
చూచినది.

దే : అలాగ? తరువాత?

శ్రీశ : అత్రమాట శచీంద్రుఁడు వినలేదు.

దే : (హర్షముతో) శచీంద్రుఁడు మంచిపని చేసినాఁ
డు. బుద్ధిజంతుఁడు! తెలివియైనవని చేసినాఁడు.

శ్రీశ : నేను ముందుగఁ బోయి చూచి నిన్ను దీసి
కొని రమ్మని మామ చెప్పినచో నక్కడు నీకు సకూచార
మంపెద నని యత్రతోఁ జెప్పి శచీంద్రుఁడు బయలుదేరినాఁడు.
అత్ర యాతనిమాటలు వినలేదు. తుద కాలఁ జూట్ల యామెకు
బోధించి యంగీకరింపజేసి వెడలిపోయినాఁడు!

దే : సరే! ఎట్లయిన నేమి? వచ్చినకన్యయు వచ్చినట్లే
తప్పిపోయినది. నేను వచ్చితి నని మీయత్రతోఁ జెప్పుము.

శ్రీ : అత్త యెక్కడ ఉన్నది? ఆమె యింకను నింటికే
రాలేదా!

దే : (అశ్చర్యముతో) ఇంటికి చాలే దనుచున్నావేమి?

శ్రీ : లేను స్వామీ!

దే : ఆమె యెక్కడకుఁ బోయినది ?

శ్రీ : మిమ్ములను జూచుటకు.

దే : నన్ను జూచుటకా? కచీంద్రునియొద్దనుండి సమాచారము వచ్చువఱకు నామె పోతుండ నుండుట కంగీకరించినదని నీ విప్పుడే గాదా చెప్పితివి ?

శ్రీ : ఔను.

దే : (శత్రురముతో) అట్లయిన మరల నిట్లనుచున్నావేమి ?

శ్రీ : కచీంద్రుఁడు సమాచార మందినాఁడు.

దే : ఏమి !

శ్రీ : ఆతఁడతడు దీసికొనిపోవుట కొకమనుష్యుని బంపియున్నాఁడు.

దే : ఎంతసే వైదది ?

శ్రీ : ఒకగంట కావచ్చినది.

దే : (తొట్టుపాటుతో) ఆఁ! ఆఁ! తరువాత తరువాత ! కీ!కా! చెప్పుము, చెప్పుము! త్వరగఁ జెప్పుము. నీకుఁ దెలిసినదంతయు శ్రీఘ్నముగఁ జెప్పుము. అవచ్చిన వాఁడెవ్వడు ? సమాచారమును దీసికొనివచ్చినవాఁడెవ్వఁడు ?

శ్రీశ : రక్షకభటుఁడు.

దేవేం : పొట్టమొకట నీళ్లుదూచారము మీకుఁ
బెక్కుటకు వచ్చినభటుఁడే మరల వచ్చినాడా యేమి ?

శ్రీ : బాదు సరఁజే.

దే : ఆతని నీ వెఱుంగుదువా ?

శ్రీ : ఎఱుంగను.

దే : ఆతఁ డెల్లువ్వాఁడు ?

శ్రీ : ముసల్మానులత న వ్వాఁడు.

దే : ఆతఁడు మరల వచ్చిన నని శప్పినాడా ?

శ్రీ : ఏమి శప్పినాడు ? ఏమియును లేదు.

దే : సరే. తరువాత ?

శ్రీ : ఆతఁ డొకచీటిని దీసికొని వచ్చినాడు.

దే : శచీంద్రుఁ యొద్దనుండియా ?

శ్రీ : బాదు.

దే : నీ నా చీటిని జూచితివా ?

శ్రీ : అది యిప్పుడు నాయొద్దనే యున్నది.

దే : ఏది ! ఏది ! తెమ్ము చూచెదను !

శ్రీ : ఇదిగో ! తీసికొనఁడు.

అని శ్రీశుఁడు చీటినిచ్చెను. దేవేంద్రుఁ డాచీటిని దీసి
కొని చదివెను. అం దిట్లున్నది !

“అత్తా ! ఈచీటి నీ కందినవెంటనే బయలుదేరమ్మ!
 నీకొంట కొకబండి వంటి యున్నాను. మాయమవుత యంత బా-
 గుగ తేదు. శరీంద్రుడు”

౧౦

జేవేంద్రుడు నిశ్చేష్టుడైపోయెను. విస్తృతమంతయ
 కోధసంశయము లొక్కసారిగ నాకస్మాదయము నాక్రిమిం
 చుకొనియెను. ఇంతటి పంతాపకరం బు భయంకరావస్థ నాకం-
 డు తనజీవితమునం దెప్పుడు ననుభవించి యుండలేదు. అట్లే
 జేవేంద్రుడు డియకనే పొనోచించి “శ్రీకా! నీ వాబుడిని
 జూచితివా?” అని జెల్పించెను.

శ్రీ : చూచితిని. ఆబుడి పరిగ మన యింటిగుమ్మర
 నొద్దనే వచ్చినది.

జే : శరీంద్రుడు పోయి రెండుగంట లైసవా?

శ్రీ : ఔను.

జే : మీరు త్త పోయి యెండుగంట మైనది కాబో-
 లును !

శ్రీ : అవును.

జే : ఆమె యెక్కడను బోవలయునో తెలిసికొన్నదా?

శ్రీ : కాదు.

జే : శరీంద్రునియొద్దకా ?

శ్రీ : చిత్తము!

దే : శచీంద్రుడు పోవునప్పుడు బుడిచే బోయి
నాఁడా?

శ్రీ : లేదు.

దే : శచీంద్రుని బియ్యవచ్చినభటుడు తనతోఁగూడ
బుడిచి దీసికొని వచ్చినాఁడా?

శ్రీ : లేదు. బుడి యగవడలేదు.

దే : అట్లయినచో జరుగెత్తి పోయినాఁడా?

శ్రీ : మిమ్ము జూడవలయు నని శచీంద్రుఁ డొక్కఁడ
రుగనఁ బోయినాఁడు.

దే : అభటుఁడుగూడ నప్పుడే పోయినాఁడా?

శ్రీ : చిత్రము.

దే : ఆతఁడు శచీంద్రునితోఁ గలసియే పోయినాఁడా?

శ్రీ : లేదు. ఆరక్షభటుఁడు మఱియొకమార్గమునఁ
పోయినాఁడు.

దే : ఆరక్షభటుని సంఘంబు తెలియునా?

శ్రీ : తెలియును. ముప్పదియైదు.

దే : మరల నీ విప్పు డాతని జూచినచో నానబాట
వట్టగలవా?

శ్రీ : ఆ!

దే : అట్లయినచో నీ విప్పుడే తానాకుఁ బొమ్మి; ఇక
స్వేచ్ఛరు రామకృష్ణునితో ముప్పదియైనవంబురు రక్షభటుని

నేను బంపు నుండి కని చక్కము. అతడు వానిని నీతో నా
దొడ్డుకు బంపును.

తత్త్వము క్రీశచంద్రుడు దూర్వశ్వాసముతో కాణావై
శ్వుడు బయటైపోయెను. దేవేంద్రునియందు మందిరాంగణ
మున గూర్చుండి యలోచించుకొనుచుండెను.

ఇంతటి యాస్పదయఃకరకతునం దాకస్మికముగఁ
జేయఁ జేసికొన్నచోఁ గార్యము ఫలించుకపోవుటయే గాక విష
మించినను విషమించు వచ్చును. అని యాతడు భావించుకొని
యెను. అప్పుడతని ధీరగభీరిస్తాదయమునం దొకదాని
కనక నాశ్చర్య నన్నియో యలోచించుచులు పుట్టెను.
జమీనియా, తనభార్య యగురేతి నకహించుకొని పోయిన
దని దేవేంద్రునియందు నిస్సంకయముగ నిశ్చయించుకొ
నియెను.

“ఉత్తము నగున్చి యలోచించుకొనుచుండగనే నీవు
వరాజతుడ వగుదువు” అని జమీనియా వ్రాసినవ్రాత కర్ణ
మిదియే కాబోలును! లేతి యవరాధవకళోధ కాధ్యక్షుని
యధాంగఁజేర్చి. అట్టి యమె నిటినుండి కప్పించి తీసికొని
పోవుట సామన్య మైనదని కాదు. ఎంతటిసజ్జర్థులైన నది
యనాయాశముగఁ జేయఁగినదనియఁ గాదు. జమీనియా
తనకలెత్తును సుపూర్ణముగ నిర్వహించుచున్నది! కాశలత్ర
పుర్ణం కగచాతుర్యేలః మన వియ్యాటహాసము గావించినది!

ద్వితీయ ఖండము

౧

సాధ్యాశీతః బు లగజమాలిహారపటరంధ్రములను శే
డించునంతటి బుద్ధిసూక్ష్మత శేషితి శేషు. సమాచారమునను
దెచ్చి యారించు రక్షకభటుడు. చిశేషించి యుచ్చటి తానా
య్యండలి యొకస్వైక్యరగురామస్వప్నుని చేతిక్రిందివాయు. అతనిం
జూచి శేషతి సంపదహానదుట కవళాశ మెక్కడ నున్నది? సంశ
య మేమైన నన్నచో శచీంద్రుడే సూరియగఁ బరగెత్తుచు
వచ్చి యంతయు నిర్వికృతమని యిదివిశుకే యామెనని చెప్పి
యందును. అట్లు కాక యీశుడే యామెను లెచ్చుచు చీటి
వ్రాసి యున్నాడు. ఇట్టిచో శేషతి యు మూలించుటకుఁ గా
రణ మే నున్నది ?

ఇంకను మఱియొకవిశేషవిచారము దేవేంద్రునిహృద
యము స్థిరము చేసివై చుచుండెను. శచీంద్రుఁ డింకను దిరిగి
యింటికి రాలే బిమ్మ ? జమాలియా యేదే నొకవేరూపసంఘ
టనముచే నాతనినాడ నడ్డగించి వైచియొందునా ?

చీటి సరిగ శచీంద్రుడు వ్రాసినట్లే స్పష్టమంతబడియెను.
అక్షరముల పోలిక సరిగ నాతనిఅక్షరములవలెనే యుండెను.
అందువలననే శేషతి మోసముల్లో జడిపోయినది ! ఏనిధముచే

తను సందేహ మించు కంతముగ గలుగుచుండునట్లుగా ను స్త్రాత
: పుణు లగుదురాత్ము లెవ్వరో శచీంద్రుడు వెదలిపోయిన
తరువాత నొకగంటసేపటివరకు నిరీక్షించి శచీంద్రునిపేతో
వొంగ నీటిని స్పృష్టించి రేవతికిఁ బంపి మోసగించి యుండును.

ఎంతటి భయంకర నిగూఢవాకురీతిగతము ! ఇప్పుడు,
ఇట్టిసమయమున ఇంతటి దారుణవిచిత్రమున దేవేంద్ర
విజయుడు దైవమువై భారము వైచి యూరక చూచుట
కంటె నిక నేమి చేయుగలడు ? ఊరక చిడిముడినకుదు
చిథులఁ బడి వరుగెత్తుటవలన నేమి లాభము ? ఏమి యివ
భారము ? ఆతని కుపాయము చెప్పవా రెవ్వరు ? దేవేంద్ర
విజయుని కంటె బుద్ధిమంతు లెక్కడ నున్నార ? ఎట్లు చేసినఁ
చిప్పుక కాశ్యపిద్ధి యొకనో బాగుగ నాలోచించి తు చేతు
పలసియున్నది.

దేవేంద్రవిజయుఁ డివిధముగ నాలోచించుచు దొడఁగెను.
అంతఃకార్యము : ఇంతవఱ కెల్లదును శచీంద్రునిఁ బరాజితు
నిగాఁ జేయగలుగు నంతటి సామర్థ్యము జమీలియాకుఁ
గలుగలేదు. ఏదే నొకకవలత్పత్రమువలన నామె యాతని
కిప్పుడు మిథ్యాప్రభాతి గల్పించి శచీంద్రుని మారము చేసి
యుండును. అందుచేతనే యాతఁ డింకను దిరిగి రాలేదు మరా
త్మరాలగుజమీలియాపికాచి తనకార్యము సనానూనముగ
నెఱవేర్చుచున్నది. మొత్తముమీఁద నేదే నొకయుపాయ మగ

చదువటకు మంచిరమయము దొంగకువటకు నిరీక్షించుకుంటు
యే నాకుఁ గర్తవ్యము.”

ఇట్లాలోపించుకొనుచుండఁగా శచీంద్రుఁడు ముప్పది
మైదవసంజరు రక్షకభటుని వెంటఁ జెట్టుకొని యవ్వటకు వచ్చె
ను. దేవేంద్రవిజయుఁ డాభటుని జూచి “నీ విచ్చటనే యుండు
ము; నే నిప్పుడే నచ్చెదను” అని శ్రీకచక్రముని దీక్షకొని లోక
మకిఁ బోయి, “శ్రీకా! ఆనాటా న్ముఖివా ?” అని యడిగెను.

శ్రీ : ఆ! ఈఁడ డాతఁడు కాఁడు.

దే : నేను ఎట్లే యడుకొంటిని.

శ్రీ : ఈతఁడేను “అబ్దుల్”

దే : నీ పితని నెఱుంగుమవా ?

శ్రీ : బాగుగ నెఱుంగుచును. చిన్నతనమునండిము
పితని జూచుచున్నాను.

దే : ప్రయత్నించినచో నాతఁడు నిన్ను లొంగదీయఁ
గలడా ?

శ్రీ : ఏమిఁజూఁ జేయఁజాలఁడు.

దేవేంద్రవిజయుఁడు పురల వెలువలకు వచ్చి భటుని
జూచి “అబ్దుల్! ఒకటిన్నరగంటకుఁ బూర్వము నీ వెచ్చట
నున్నావు?” అని వ్రోక్షించెను.

భటు : నాయుంటియందే యుంటిని.

దే : నీయి లైక్కడ ?

భటు : ఈరాజోద్వాసమునందే.

దే : ఇప్పుడు నీవస్తు వేదియైన బోయినదా ?

భటు : పోయినది ! నా డవాలి పోయినది.

దే : ఎప్పుడు ? ఎట్లు పోయినది ?

భటు : అప్పుడు నేను నిద్రించుచుంటిని. ఒకడు మా యింటికి వచ్చి నా డవాలి ని మ్మని నాభార్య నడిగెను. అందుపై నాభార్య డవాలి యెందుల కని ప్రశ్నించెను. అబ్బలే పాపేబు డవాలి మరమ్మతు చేయవలయు నని నాతోఁ చెప్పి నాఁ డని యాతఁడు చెప్పెను. అయిన నిద్రించుచున్నా రని నాభార్య చెప్పినది. అందుపై నాతఁడు "ఇప్పుడు నాకుఁ బని లేదు. డవాలి బాగుచేసి తీసికొనవచ్చుదను. నే నెత్తికొని పోవు వాడఁడు గను. ఈసాయంకాలము దాటినచో నాకుఁ బాలఁ బను బున్నది. డవాలివగయే గాదు; మఱి యేమని చేయుట కును నాకుఁ దీరుబడి యుండదు. అవశ్యక మైనచో వెదకి తీసి కొనివచ్చి యిమ్ము ! ఒకటిరెండుగంటలలోఁ దెచ్చి యిచ్చుద ను," అని చెప్పెను. అప్పుడు నాభార్య యాతనిమాట నమ్మి నాడవాలి వెదకి తెచ్చి యాతని కిచ్చినది.

దే : ఈనడుము నీ వెవ్వతోస్తైన నీ డవాలిని బాగు చేయవలయు నని చెప్పియుంటివా ?

భటు : చెప్పితిని. కాని యిది మిగుల వింతగా నున్నది.

దే : ఏమి ?

భటు : నేను మేల్కొన్నతరువాత నాభార్య నా కీసం గతి యంతయుఁ జెప్పినది. కొన్నిదినములక్రిందట నొకమేస్త్రీతో నాడవాలి మెఱుగు పెట్టి యీయవలసినదని చెప్పియుంటిని. ఆతఁడే తీసికొనిపోయి యుండు ననుకొంటిని.

దే : మంచిది, తరువాత ?

భటు : నే నప్పుడే యామేస్త్రీయొద్దకుఁ బోయి యడిగితిని. ఆతఁడు తెలపోయెను. ఆతనికి డవాలిసంగతియే యొక మాత్రమును చెలియ లేదు.

దే : ఎవ్వఁడు వచ్చి నీభార్యయొద్ద నీడవాలని దీసికొని పోయెనో యాతఁ డెట్టిభౌలికవాఁడో నీ భార్య చెప్పుగలవా ?

భటు : స్వామీ ! నాభార్య నడిగితిని. ఆమె చెప్పిన భౌలికనుబట్టి చూడఁగా నేను మొట్టమొదట గూటాకిన మేస్త్రీ భౌలికవలెనే యున్నది.

దే : ఇప్పుడు నీ వేమని తలంచెదవు ?

భటు : ఏమనుకొనను? కదిసావత్సరములకుండి నేనా మేస్త్రీ నెఱుంగుదును. ఆతఁడు చాల మంచివాఁడు. నాడవాలిసంగతి యెంతమాత్రము నెఱుంగ నని యాతఁడు ప్రమాణము చేసి చెప్పినాఁడు. అంతటిమంచివానిమాట నే నెట్లు నమ్మకుండఁ గలుగుదును ?

దే : అట్లయినచో నీభార్యయొద్దనుండి నీడవాలి నమ్మి రో మోసగించి తీసికొనిపోయి యుండు రని నీవు భావించుచున్నావా ?

భటు : ఓను. అట్లే యనుకొనుచున్నాను.

౨

అనఁ నంభానము పెంటనే కావించుటకై దేవేంద్రవిజయముఁడు తగినయోర్పాటులను శ్రీగావించుచుండెను. శచీంద్రుఁడు వచ్చునఱకు నూరక కిక్కించుచుండుటవలన లాభము లేదు. అప్పుడు దేవేంద్రవిజయముఁడు మూరువేషము వేసికొని బయలుదేరుటకు సిద్ధముగ నుండఁగా మందిరముఖద్వారము తెఱచినచప్పుడు వినవచ్చెను. తోడనే ద్వుతపదశబ్దము కూడ వినవచ్చెను. ఆయడుగులచప్పుడు శచీంద్రుని దైయముడు నని దేవేంద్రుఁడు తలంచెను. అంతలో శచీంద్రుఁడు సోపానారోహణముం గావించి మేడమీదికివచ్చెను. దేవేంద్రవిజయముఁడాతని రెండుచేతులను బట్టుకొని తనవడకటింటికిఁ దీసికొనిపోయి "శచీంద్రా! ఏ మైనది?" అని యడిగెను.

శచీం : నే నింతవఱకును నిశ్చేష్టుఁడనై వడియుంటిని. ఎవ్వఁడో వెనుకపాటున వచ్చి నన్ను గట్టతోఁ జలవంతముగ గొట్టినాఁడు.

దే : ఎక్కడు ! ఎక్కడ ?

శచీం : వద్దపురరాజమార్గమును వదలి జైలుపురమునకుఁ బోవునందునఁ బోవుచుండఁగాఁ గొట్టినాఁడు.

దే : దెబ్బ యెక్కడఁ దగిలినది ?

శచీం : తలమీద.

దే : కొట్టినవాఁ డెవ్వఁడో తెలిసినదా ?

శచీం : నే నాపని జూడ లేదు. ఆతఁడు మనల్నాఁడు
వలె నున్నట్లక్కడ నున్నవారు నాతోఁ జెప్పివారు.

దే : వాఁడు పాటిపోయినాఁడా ?

శచీ : అవును

దే : దెబ్బ యెచ్చట? దగిలినదో చూపుము. తల పగి
లిపోలేదు గద ?

శచీం : లేదు. నైని చర్మముమాత్రము కొట్టుకొని
పోయింది. గాయమునుండి రక్తము వచ్చుచున్నది. అంత
భయంకర మైనగాయము కాదు. డాక్టరు వ్రజేంద్రలాలు నై
ద్యశాలయొద్దనే వడిపోయితిని. అప్పు డాతఁ డచ్చటనే యుం
డుటచే నన్న దీసినిపోయి గాయమునై మందునై చిరక్తము
స్రవించునట్లండఁ కట్టు కట్టినాఁడు. ఏ మైన శేమి? అత్తను సమా
ధావలయుటకై నే నట్లు పోయితిని. అత్త యెక్కడ నున్నది!

దే : లేదు. ఆమె మందిరమున లేదు.

శచీం : అది యేమి ?

దే : ఆమోసగాంధ్రు మరల నొకని జంపినారు. నీవేరి
తో చీటిని సృష్టించి కంపినారు

శచీం : అలాగా? అట్లయినచో మాయత్ర జూరిలి
యాచేతులలోఁ బడిపోయినదా యేమి ?

దే : జూరిలియా కాక మఱి యెవ్వరింకటిసాహసకా
ర్యమును జేయఁగలుగుదురు ? అంతటి ధైర్యము మఱి యెవ్వరి

శంషా? దేవేంద్రవిజయముగూడ మోసగించునది జమీలి
యా కాళ జుటి యెప్పుడు? నే నిప్పుడే బహుదేరుచున్నాను.

శచి : ఎక్కడకు ?

దే : అజోహ్యాయమునందలి మేస్త్రి యింటికి.

శచి : అక్కడ కెందులకు మామా? ఏమి జరిగింది?

అంతయును నాకు చెప్పిదరా?

దే : అబ్బలసాహేబు దవాలి ఎజో దొంగిలించినా
డు. అదవాలి మెత్తుగుప్పెటలయినది యాతడు నామేస్త్రితో
చెప్పియింప నట. అదిగో దెలియించింద నాతనిభార్యయొద్ద
నుండి యాదవాలి నామేస్త్రి తీసికొని పోయెనట! ఇప్పుడది
గిన నాతడు నే నెఱుంగననుచున్నాడట! ఇప్పుడు నన్ను—

దేవేంద్రవిజయనిమాట ముగియుతుండఁగనే వీధి తలు
పులు గొట్టినచప్పుడు విసనయ్యెను. అంతలోనే శ్రీశచంద్రుడు
వచ్చి యొకచీటిని దేవేంద్రవిజయన కిచ్చెను.

3

దేవేంద్రవిజయఁ డప్పుడే యాయుత్తరమును చదువు
కొనియెను. అం దిట్లున్నది.

“దేవేంద్రవిజయ! నీభార్య మరల నాచేతులలో
బడినది. నే నానుచు విడిచిపెట్టుదునో లేదో—అభార మంత
యు నీతలపైఁ బడియున్నది. ఇప్పుడామె నాయావధమువలన
పికానొక వస్తువును మావలన నచేతనయై వడియున్నది. సకాల

మాన సరిగ నాయాపధమునకు బ్రత్యేషధము నొసాగినచో నామె కెట్టియపాదుమును గూగఁబోదు. ఆమె జీవితమును మరణమును నీచేతులలోనే యున్నవి నీ వెఱుఁగుదువు. ఆమె జీవించుచో, మరణించుచో నీవు చెప్పఁగలవు.

“ఇట్టియపధనో నీ కాదు నొప్పుగింతు నయ్యో శుము. ఎంతటివైద్యశిరోమణులైనను మఱి యెంతటి కవిరాజులైనను నెట్టిపాటులఁ బడి యెన్నిమందు లిచ్చినను నామెకు మరలఁ జైతన్యమును గలిగింపఁజాలరు! ఎప్పుడు చూచినను, నామె మరణించిన దనియే చెప్పుదురు. ఎంతటి పరీక్షకులైనను నామె ప్రతిఁయున్న దని గ్రహింపఁజాలరు కాని యామె జీవించియే యున్నది.

“నీతో నొక్కమాట చెప్పవలసియున్నది. ఆనూటకుఁ బ్రత్యుత్తరముకూడ నీ విదివఱకే సిద్ధము చేసికొనియుండువు. నే నేమాట చెప్పనై యుంటినో నీకుఁ దెలిసియే యూడ వచ్చును. నా కిప్పుడు నాప్రాణములపై నాశయును విరాళ యును విజృంభించుచున్నవి. అట్టి యాశానిరాశానమ్మోఁగనముచే నాహృదయమునం దిప్పు డనేకోర్పాతములు పుట్టుచున్నవి.

“నీవు నేటిరాత్రి వండ్రొడుగుంటలకు సరిగ బారీగంజ యందలి యుద్వాన మందిరమునకు వచ్చితివేని నన్నుఁ జూడఁగ లవు. లాహీడీ గృహారామము. ఆయారామవల్కిమభాగమునం గలదాగుమందిరమున నే నుండును. నీవు వచ్చినప్పుడు నీ దూత

నెట్టయో యథము నుండెగూడదు. నీవు నన్ను జూడదలంచి నచో మూడమాట చెప్పుకుండి నే నెక్కడకు తీసికొనిపోయిన నెక్కడకు నాతో రావలయును. నీ కిష్ట మున్నచో సక్రియభార్యను నిర్బంధమునుండి తప్పించవలయు నని నీకుఁ గోరి యున్నచో నీవు నాకొక్కమాట నీయవలయును. ఒక్కనమ్మక మీ యవలయును. నేను చెప్పినట్లువ్వకొని యాసంధి సంగీకరింప వలయును.

“నీవు వచ్చునప్పుడు నీతోఁగూడ నెవ్వరినైన నెంటఁ జెట్టుకొని వచ్చునచో నను నీ కగపడిను! ఎంత క్రయత్నించి నను నీవు నన్ను జూడఁజాలవు! నీవు నన్నుఁ బట్టుకొని టకుఁ క్రయత్నించెదవేని, నా కేమైన నవ్వము గలిగింపఁ దలఁచెద వేని, అనవాయ యగసిభార్య యాతనావస్థకుఁ బ్రతిక్రియ తేకుండుటయే కాక, యామె యట్లే బాధపడి బాధపడి తొడికు మరణింపఁగలదు. అమెను బ్రతికించుట కితియల కెవ్వరికిని సామర్థ్యము లేదు. ఒకవేళ నీ వింతలో నన్ను జంపెదవేని నీభార్య కిది కరణము లేదు. అమె మరణించితియను. నీవు నన్ను బాగుగ నెఱుఁగుదువు!

“ని న్నెచ్చటికి రమ్మని వ్రాసియుండినో యచ్చటకు పరిగ నానమయమునకు నే నొంటిగనే వచ్చి నిన్నుఁ జూచెదను. అప్పుడు నేను నీతో నేమి చెప్పుదునో యామాటకు నీ సంగీకరింపకున్నచో దయవారి నేమి జరుగునో నీవే తెలిసికొనఁ

గలవు ! నీకు ప్రమాణము చేసి చెప్పచున్నాను, ప్రతిజ్ఞ చేసి చెప్పచున్నాను. నీకు నీ కేవలమును నందును నంతమాత్రము నవకారము చేయబోను. బంటిగాఁ బోవఁ సివచ్చు నని నీవు నుజేహించ నక్కఱ తదు. నాకోరిక నీకుఁ దెలిపినవరువార నీ విందఁ లకు నమ్మఁజేసినను, నమ్మఁజేయఁబోయినను నాకు నిరుత్తము లేదు. నీవు స్వేచ్ఛగ నీయింటికిఁ దిగిపోవచ్చును. నిన్ను నేను బిలిచి నప్పుడు నీ వెట్లుంటివో నీ విల్లు బయలుదేరినప్పు డెట్లుంటివో నాతో మాటాడునప్పు డెట్లుంటివో యట్లే యెట్టియపాయమును లేకుండ మరల నీవు నీయింటికిఁ బోవునలకు నీ జమీలియా ని న్నేమియును జేయఁ దని నమ్ముము. అంతవఱకు నీ కెట్టియవకారమును జేయ దని నశ్చయము గ మా మృతికిని నమ్మి యుండుము. అట్టిస్థితిలో నీవు వచ్చుచుండఁగా నీయితరకత్రువు లెవ్వరైన నీ కెట్టియవకారమునైనఁ జేయఁదలఁచినచో జమీలియా తనప్రాణములనైన వినియోగించి యెట్టియపాయములఁ బడిపోకుండ నిన్ను రక్షింపఁగలడు!

“ఇట్టిస్థితిలో నున్న నీ భార్యను రక్షించుకొనుటకు నీ నొక్కడవే సమర్థుడవు ఎల్లు రక్షించుకొన గలుగుదువో యాసంగతిమాత్ర మిప్పుడు చెప్పబోను. రాత్రి పండెండు గంట లైనతరువాత నన్ను జూడవచ్చినచో నప్పుడు విస్పష్టముగఁ దెల్పదశ.

నీ భార్య యిప్పు డీడవదిరెండు నిలువులనూతిలోఁ బడి యున్నదని జ్ఞప్తియిం దుంచుకొనుము ! జమీలియా.”

౪

అయిత్రమును జదివినంతనే శివేంద్రునియని వదనముడని ము వివర్ణ మైపోయెను. అదివఱకే వాడిమున్న యాతని మొగము కళ తప్పిపోయెను. అప్పు డాతడు శ్రీశచంద్రునిని జూచి “శ్రీశా! ఈయిత్రము నీ శిల్ప వచ్చిందా?” అనియెను.

శ్రీశ : ఒకపిల్లివాడు తెచ్చి యిచ్చినాడు.

జే : ఇది యాతని శివ్య లచ్చిరో యడిగితనా?

శ్రీ : అడిగితని. ఒకముసలిది వచ్చి యాతని కాము త్రము నిచ్చి మనములు చూపించి రసరంజిత మగు శిల్పని రూపాయ యాతనిశిరో బెట్టి వెడలిపోయిన దట !

జే : సరే! నీ విగ్రహ బొమ్మ !

శ్రీశచంద్రుడు వెడలిపోయెను. జేవేంద్రుడు “శచీంద్రా! ఈయిత్రమును జరుపుకొనుము” అనియెను.

శచీంద్రుడు తనలోనే యాద్యాంతముగ నాయిత్రమును జరుపుకొని “మామా! అట్లయినచో మీ రక్కడకుఁ బోయెదరా?” అనియెను.

జే : అవును. పోయిన నేమి?

శచీ : పోయి యేమి చేయుదురు?

జే : పోకమాత్రము చేయునది యే మున్నది?

శచీ : అవును. రెండు నొక్కటియే

జే : జమీలియా తనయిత్రమున సత్యవార్యములనే వ్రాసిగది.

శచీ : ఇదికూడ నామె యిదిగో పక్కా కట్టమలనంటివే కావచ్చును.

దే : ఈసారీమాత్ర మూమె ప్రాసిన దుదయు నట్టమే కావచ్చు నని నాచచ్చుకను.

శచీ : అట్లయినను మీరు బోయెదరా ?

దే : యే !

శచీ : మిమ్మలెంబఁ నని యామె యదికట్టిన బ్రతిష్ఠ చేసింది కాదా ?

దే : అవును. ఆనంది నే నెఱుంగుదను. నాకు జ్ఞప్తి యుం దున్నది.

శచీ : మిమ్మలె నొక్కటే కాదు. అతడు, శ్రీశ చంద్రుని, నన్నుగూడఁ బావెద నని—

దే : అవును.

శచీ : మామా ! ఇది మాతాతంత్రము. ఈ రేళ్ళ దృశ్యతంత్రమునఁ బడఁద్రొసి జమిలియూ మిమ్మలె మాయత్ర సు ముందుగఁ దుద ముట్టితఁ దలచినది.

దే : అవును.

శ : అట్లయినను మీరు బోయెదరా ?

దే : ఎట్లయినను బోయి తీసికొను.

శ : నన్నుగూడఁ దీసికొనిపోరా ?

దే : వలదు.

శ : ఏమి ?

జే : అట్లయినచో నాముద్దేశము సంపూర్ణముగ నెఱవేర్చుకొనుట కవకాశము లేకుండఁజేయును.

శ : మీముద్దేశ మేమి ?

జే : సమయము వచ్చినప్పుడు సంశయము దెలియును. ఇట్లుట కింతవఱకుఁ జూడను. కాని యొక్కమాటయొక్కము మనసునకు దుండుకొనుము. అదాకీ సన్న మృద్యువును విలిచి నట్లు విలిచినది. దానికిఁ గాలము సమీపించింది.

శ : మామా ! మీ రామెమాటకు నిమ్మొకించెదరా !

జే : ఆమాట యేమో నుండుగఁ దెలిసికొందుము. తరువాత నావిషయమై యాలోచించెదను.

శ : నే నిచ్చటనుండి చేతువలసినవని యేమైన నున్నదా ?

జే : ఏమియును లేదు.

శ : కాని యిది మిగులఁ గఠిన మైనకార్యము.

జే : ఔను. నే నెఱుఁగుదును. ఒకమాట.

శ : సెలవిండు.

జే : సంధ్యాకాల మైనగుంటసేదటికి నీవు భిక్షుగవేళ ముతో నాథుద్వారసమీపమునకుఁ బోయి. ఉత్తరములో వ్రాసిన యాదారుమందిరమునొద్దకుఁ బోయి యచ్చట పొడలో దాంగియుండుము. ఎవ్వ రెవ్వ రేమిని భేదముచందురో.

యెక్క డెక్కడకుఁ బోవుచుందురో యంతయుఁ జూచుచుండుము. జాగ్రత్త ! నీ వెప్పురికి నగవడఁగూడదు. రాత్రి వంటఁజేయుగంటలకు నేను వచ్చెదను.

శ : నిరాయుధులుగనే పోయెదరా ?

దే : ఆయుధములు నదలి చేపేయఁగఁ దెచ్చుచు నిల్లు విడిచి పోలేను; ఎన్నటికి నట్లు పోవుట తలస్థించును. నేను జూదాలియా చెప్పినట్లు మే నకునంది పోవుచున్నచో నీవును బదుల కగవడఁగూడ మున్నుకునంది రమ్మ. కాని, యెప్పురికి నగవడఁగూడ పావభాషుడవై యుండుము. నేను, బతుకందేరు నప్పుడే పాజేబునింక భాస్యమును వైచి తీసికొనిపోయెదను. జనుల నమ్మఁ దనవెంటఁ దీసికొనిపోవురవ్వకు మార్గచుభ్యమున నాభాస్యముం జల్లుకొనుచుఁ బోయెదను ఆని క్రింద వడునవ్వు డెట్టికల్లు కునుగాకుండుటచే జనుల గ్రహించజాలము. ఆభాస్యపుగింజల నానవాలు చూచికొనుచు వచ్చినచో నీవు మే మున్నచోటికి రాగలుగుదువు.

శ : మంచిది. చాల బాగుగ నున్నది.

దే : జూదాలియా చాలఁజెడ్డది. చీను చిటుకు మన్న నదలివడి చూచును. మిగుల జాగరూకతతో నుండును. ఆమె యేదే నొకఁమార్గమునఁ బ్రవేశించి ప్రయత్నించునవ్వు డెల్లవిధముల సాధక బాధకములు బాగుగ వాలోచించుకొనియే ప్రవేశించును. ఆమె దూరాలోచనము చేసి యేరిధముచే నై నకు

మా కెట్టయపాయమాను గలుగ దని నిశ్చయించుకొన్నతరువాత నేనా కేయ తరము వాసినది. ఒక్కసారి నాచేతులఁ బడి నచో నిఁకఁ దప్పించుకొనుట వట్టి దని యామె బాగుగ నెఱుంగును. ఆమెవదలుమున నా కెంతమాత్రమును దయఁ జేయదు మాట లే దని యామెకుఁ దెలియును. అందుచేతనే యామె మిగుల హెచ్చరికతో నుండును. నీవు చేయవలసినదని యేమనిన—ఆమె యాత్మరక్షణమున కెట్టియేర్పాటులను గావించినదో, యెవ్వ రెవ్వ రామెకు సహాయంబై యుండిరో కాగుగఁ గనుపెట్టి చూచుచుండవలయును. మారమునం దుండి ధాన్యపు గొర్రులనుబట్టి మే ముండుచోటు తెలిసికొనుచుఁ దెలిసికొనరు వాత నాసమీపమున నిరీక్షించుచుండవలయును. నేను నీకు సంజ్ఞ చేయవలయు నట్లే కనుపెట్టుకొని తిరుగుచుండవలయును.

శ : మీ రెట్లు సంజ్ఞ చేసెదరు ?

దే : ఒకదానివెనుక నొక్కటిగ రెండుపాదలు పిస్తాల్ల కాలినశబ్దము వినువచ్చినతోడనే నీవు సర్వరముగ వచ్చి నట్లుఁ గలసికొనుము. అంతవఱకు నీ వేమియుఁ జేయ నక్కఱలేదు. లేవలము నిరీక్షించి యుండుటయే.

శ : మంచిది. ఆజ్ఞాప్రకార మట్లే చేసెదను.

దే : శచీంద్రా! నాజీవితములో నిదిసామాన్యమైనదని కాదు. ఈప్రియత్నము విఫల మైనచో నాకు మరణము కప్పుదు, మన మిదివఱ కెంతటిధయంకరకృత్యములయఁచుచున్నా

చేసితిమో యంతకంటె నధికముగ బద్ధిచాకచ్యుతములు. ఇప్పుడు
 న్యాయమును, బాగయూకతయుఁ గలిగి యీ యాధ్యునికొకకాల్పమును
 వర్తింపజేసెయింపుడి మీయైత్రవదితి ముప్పును నెలకొల్పినట్లు
 మై యున్నది. నాదమిది మీరొక్కరి జనుకొబ్బోవుకావలెనై
 నాధారబడి యున్నది. ఏట్లయినను మరణించుటకే యుజ్జవా
 శక్తియు లభింపదుగ నగవలయున్నది. ఒకవేళ నామె యాశించి
 మనం బడదొసిన నాశిరఃఖండంబు గామించినది గామింపవ
 చ్చును. కచీంద్రా! ఆనారీపికాచి, ఆదానవి, పన్నుఁ బోజ
 తునిం గామించినచో; బాహ్యములంద దీపవేడుకలగినినచో ని
 వుంటును కాదా? ఏప్రకారములైన విషయమొగించి నశీకారము
 గావించును. నానకలకర్తవ్యములను నీచతుల్యం బెట్టి నాను.
 కచీంద్రా! పొమ్మ నామాట విన్నవించు. జ్ఞప్తియిది. మంచి
 కొనుము. నాయుజ్జలము నీవు పాలించుకొనినచో నాకు మరల
 నీ న్నిహిత్యకమునఁ జూడఁజూపక పోయినను సంకోచమే.
 సర్వశక్తుఁ నగు నిరమేశ్వరుఁ డున్నాఁడు. ఆతఁడే నిన్ను రక్షిం
 పుగలఁడు. ఆతఁడే నీకు సాహాయ్యము చేయగలఁడు. ఆతఁడే
 నీకు సకలశుభములను బ్రసాదించుగలఁడు. పొమ్మ కచీంద్రా!
 పొమ్మ.

కచీంద్రుఁడు మూనవదనముడై మఱి యేమియు మాటా
 డఁజాలక కన్నీరు విడుచుచు నటనండి వెడలిపోయెను.

౫

ఆ రాత్రి కవిస్మరగంటలకు దేవేంద్రవిజయః సింహి కుండి
బయలుదేరెను. ఆముద్యానమునకుఁ బోవునప్పుటి కరగంట
సేపు వైఁగాఁ జుట్టెను. వంద్రుడుగంటలు కొట్టుట కుఱివో
నేవు లేదు. దేవేంద్రః దాముద్యాన కల్పితుస్సాతము
నంతలి నిర్దిష్టదారు నుండిర సాన్నిధ్యమున నిలిచి మెదురు
మాటుచుండెను. అప్పుట నెవ్వరును లేరు

అప్పు దాద్రీదేశ యంతయు నిర్జనమును నిశ్శబ్దము నై
యుండెను. అప్పుడు పట్టణం తెక్కలాడించువర్షము, అప్పు
టచ్చుట నెడఁటాకులు రాలివడుచున్న చప్పుడు, అతిమూర
మునఁ గుక్కలు మొరగుచున్న చప్పుడు ఇదియే యానిశ్శబ్దము.
శీఘ్రమునకు విశ్రామింపంగఁగూ గావించుచుండెను. చల్లనిగాలి
మెల్లగ నిశ్శబ్దముగ వీచుచుండెను. పూర్ణ చంద్ర సఁకోభిత
మగుయామినీరక్షణ నిశ్శబ్దమును గాఢముగా దాల్చి యుండెను.
మధురయామినీరక్షణము బగునీలగగనాతరాశుల నన్నిధి
కిరణోజ్జ్వలం డగు శీతాంశుడు నీలాంబరవంచా శీలము లగు
శ్వేతాంబుదసాసానములపై మెల్లమెల్లగ నిశ్శబ్దముగ నారోహ
నానరోహణములం గావించుచుండెను.

ఐకచెట్టుచాటున శచీంద్రుడు దాగియుండెను. దేవేంద్ర
మృనిమాడ్చుకృష్టి యన్నిటికంటె ముందుగ నాతనిమీఁదనే
జడియెను. శచీంద్రుడుకూడ నాతని జూచెను. ఐకచిత్తో నొక

య మాటాడుట లేదు. అట్లు మాటాడుట యానశ్శక మని
కూడ వారు భావించుట లేదు.

కొంతసే పై నరకువానఁ బొడ్రొంగంటలకు నుగ జే
వేంద్రుఁ డావత్తులతోఁ గొలఁదిమూరమునుండి రయినేయూర్తి
యెదురుగ వచ్చుచుంటు గాంచెను. అయూర్తి యులివేగముగ
నాననియొద్దకు వచ్చుచుండెను. అవచ్చుచున్నది జూలియూ
కాని మఱి యెవ్వరినీ గా రక జేవేంద్రుఁడు నిక్కయిందుకొని
యెను.

జూలియూ : ముంకడి సమీపింపకుండఁగ నే జేవేంద్రు
నిం జూచి "అయో! జేవేంద్రుని! వచ్చితివా?" అని మితు.

జే : ఆ! వచ్చితిని.

జూలి : నీవుననులోఁ గాంచెదనను భయముఁకలంగ
లేదా?

జే : లేదు ఎవరిని జూచి భయము?

జ : ఏమి? నన్ను జూచిన భయముకాదా?

జే : నిన్ను జూచియూ? లేదు.

జ : మనసులో నీ నిర్వ డారయూర్తియను భయక
డుట లేదా?

జే : లేదు

జ : నీవు నీనిమిత్తము భయపడుట లేదు. ఇతరుల
నిమిత్తము నీవు భయపడుచున్నావు. కేనా?

జ : జమీనీయా ! నీవు నన్ను భయపెట్టజాలవు

జ : నీయొద్ద నాదై నాయుధ మున్నదా యేమి ?

జ : ఏము ? పేధించితివి కాదా ?

జ : అత్యంతము సరిగ రాలేదు.

జ : రావచ్చును.

జ : నీ నాయుధసహితముడవై యుంటివా ?

జ : నీవో ?

జ : ఆ !

జ : అట్లయినచో నేను గూడ పట్టె యుంటినను

కొనుము.

జ : ఏమి ? అట్లయినచో నేను చెప్పినట్లు నీవు చేయ

లేదు.

జ : నీవు చెప్పినట్లుగా నిన్ను జూచుటకై వచ్చితిని.

నామొద్ద నాయుధ మున్న నేమి ? లేకున్న నేమి ? నాచేతిలో

నీనాయుధ మగనడిచుచు వ్రల్పించవచ్చును.

జ : నీ నాయుధమునే గూడ నేన తెచ్చితివి ?

జ : అత్యంత మున్నగు దుశమోగింతువచ్చు నని.

జ : బుద్ధిహీనుడా !

జ : నాబుద్ధిహీనుల నీ కేమి తెలిసెడి ?

జ : నేను నీకు మొట్టమొదటనే చెప్పలేదా; నేను

చెప్పింపదుగా నీవు రాకున్నచో నీభార్య తప్పక మరణించు నని చెప్పలేదా ?

జే : ఓహో చెప్పితిని.

జ : బట్టయినచో మరల నీ కీ పత్తిభూత యేల కలిగి నది ? నే నిప్పుడో యివటయిండి వెలివిపోయెదను. నీవు నన్ను మీ చేయగలవు ?

జే : బాగుగ వారోచింపమన్నచో పట్టుజాలవు.

జ : ఏమి చేయుదువు ?

జే : పిక్కయనుగు జరిగి చో నీతల వదిలిపోదా ?

జ : బుద్ధిహీనుడా ! వాతలయా ? తరువాత నేమి చేయుదువు ?

జే : తరువాత నేమి ?

జ : నీకు గేవలము మతి తప్పిపోయితిమే యగవహ మన్నది. నన్ను నీవు చంపినచో బ్రహ్మతముకా అగు నీభార్య ము జంపుకొన్నట్లే తెలిసినదా ?

జే : అయినను నిన్ను జంపక విడువను.

౬

చంపుము. నీయిష్టము వచ్చినట్లు చేయుము ! నీపాదసాన్నిధ్యమున నీయొద్ద నిశాధముగ నున్న విశిష్టపాణాగ్రమున కెదురుగ హృదయము నుంచితిని ! బొడుపుము ! ఏకపాణమును బడునువెట్టుకొని తెచ్చితివో దానితో నీజమీలియా వత్తో మధ్యమునఁ బొడుపుము : నిర్దయుడ వని జేవేంద్రా ! నిష్ఠు యుడ వగు జేవేంద్రా ! అతిలోకమోహనసుందరవత్తోభాగము

నతి : పురుషుల హలములుంబును జల్పివై చెడదా ? తిక్కయిబల
 విక్షుక్తి నాయాధవిక్షేపముఁ జేయుటకై యింత భయమెంత
 దలక ? ఇంత క్రయశ్చ మెందులకు ? ఇంత సంప్రదము మెం
 దులకు ? ఇదియే నీ కానంద మునచోఁ బాడువుము పాడవఁ
 గలిగినచోఁ బాడువుము ! ఇదిగో వక్షము ! నీయెదుటనే జూం
 చితిని ! అని చెప్పుచు జమీలియా వక్షోవనిజమును గడుచుక
 మును దీసి దూరముగఁ బారవై వెళ్లి. పిమ్మట జమీలియా
 మోకాళ్ళపైఁ గూంబడి దేవేంద్రవిజయనిజమక్షమున దేదీ
 ప్యమాననుభాకరణకాంతరాళమున, కామదేవుని లీలాక్షేత్ర
 మో యనున ట్లతిలోకమనోమోహనంబగు తన పీనోన్నత
 విశాలసుందరః క్షోభాగమును బ్రదర్శించుచు హెచ్చరించు
 చుండెను. పీననిర్మలానంతగగనమునంబుండి సంపూర్ణ చంద్రుఁ
 డు తనయనంత కింజములను బ్రసరింపఁజేసి జగ మంతయు నా
 నందజరవళముగఁ జేయుచు నమ్మనమధురమందహాసము గావించు
 చుచుండెను. అందందు నక్షత్రములు మిలమిల మెఱయుచుండె
 ను. వృక్షాగ్రవల్లనములు మందమాడితమున నల్లల నాడుచుం
 దెను. నిర్జనంబును నిశ్శబ్దంబు నగు నాయుద్యానమధ్యమున
 దేవేంద్రుడు నీలిచియిండెను. అతని సమ్మతమున కన్నుల
 మెదుట "అర్థవివస్త్రిస్థితిలో" జమీలియా తన యనాచ్ఛాదిత
 పీనోన్నతవిశాలసుందర క్షోభాగమును బ్రదర్శించుచుండెను.
 అనుధురచంద్రకాంతులలో నాస్వర్ణవక్షఃఫలకము మధురమో
 హనకళాపిలసితమై యుండెను.

దేవేంద్రుని జయమును చలించిపోయెను. ఒక్కసారి యీ తని నరసింహకములును గంపించిపోయెను. అతని క్రుతికత నాశమునండియో నిభూతపూర్వం బగువిద్యుత్ప్రవాహము తీవ్ర వేగముతోఁ బ్రహేరించుచున్నట్లుండెను. ఏమి మాటాడటకు ను దోఁకనుండటచే దేవేంద్రుని జయము శిలాశ్రుతిమదలె నిజావల బడిపోయెను.

దేవేంద్రుఁ డట్లు నిశ్చబ్దముగఁ గొయ్యవలె నిలిచియుండుటం జూచి జమీలియా “ఏమి దేవేంద్రా! డ్రోకుంటివేమి? ఆయాధమును బైకిఁ దీయుము! ఇంకను జేయెత్త వేమి? ఓన్! ఇక్కడ తెలిసింది. నేను జూపించి నంతటి నిష్ఠురహృదయఁ దప్ప కావు. అట్టివాడవు ఆయాధము నందులకుఁ దెచ్చితివి?” అనియెను.

దే : నమయమున కుపయోగించు నా.

జ : మంచిది. నీయొద్ద నున్న యాయాధమున నా శత కీయఁగదవా?

దే : యును.

జ : అట్లుయినచో నేను నీతో నేమియును మాటాడ ను. నీకును నాకును సంధి కుదురను.

దే : సరే. అంతమాత్రమున నాకు నవ్వు మే మున్నది?

జ : అట్లుయినచో దేవేంద్రా! నీ వింకను నానై శత్రుత్వమును సాధించెదవా?

దే : అది యెందుకు ? నాకార్యము నజవేర్చుకొనుటకే నే నిచ్చుటకు వచ్చితిని.

దేవే : దుండ నుస్థిరమై గంభీరవర్ణముతో నీమాట చెప్పెను. ప్రతిపాఠమునకుఁ బూర్వము వ్రక్కతి యెట్టి స్థిరగంభీరభావముతో నుండునో దేవేద్రవిజయుఁ డిప్పు డట్టి భావముతో నుండెను ఇది యంతయును జూచి జమ్మిలియాయధీర యగుచుండెను. కాని యామెభావ మెంతమాత్రమును బ్రేకి దోచుటలేదు.

జ : మంచిది ఇంకాకదూట. ఇప్పుడు నీవు నా యొద్ద ప్రతిష్ఠ చేయుదువా ?

దే : అది యేమో చెప్పుము !

జ : ఇప్పుడు నీవు ఆయుధము నుపయోగింపవు గావా?

దే : ఆవశ్యకము లేకపోయినచో నుపయోగింపను.

జ : నీ వీశూయుధము నెప్పుడుపయోగింపవలయునని నిశ్చయించుకొని తెచ్చితిని ?

దే : నీవు జాబునం దేని వ్రాసితివో యావ్రాకార మంతయును జరగక యం దొక్కమాటయైనఁ దప్పిపోవుట తటస్థించినప్పుడు.

జ : ఇందుకొకటి గద ?

దే : అవును ఇంకను నొకకారణ మున్నది.

జ : అదికూడ నేమో చెప్పుము.

జే : నాభార్యజీవితమును రక్షించుట కావశ్యకమైన
చో నవ్వు చువయోగింపవలయు నని.

జ : ఆవశ్యకము లేదని నేను మొకటనే చెప్పితిని
గాదా? ఎంతమాత్రము నా వ్యక్తము లేదు. నీభార్యను రక్షిం
చుకొనుటకు నీ కాముఢమునోఁ బరిలేదు.

జే : అలా గయిరచో నాముఢమును చువయోగింపుట
యే మానినై చువను.

జ : నిశ్చయముగ నట్లు చేయునువా ?

జే : నిశ్చయముగా.

౨

జ : దేవేంద్రా ! నీతోఁగూడ నవ్వలైన చచ్చిరా ?

జే : లేదు. నీ వట్లు వ్రాముటచే నేనొంటరిగనే రావ
లసి వచ్చినది.

జ : శరీరుని కీసుగతు లేమియును తెలియవా ?

జే : ఆదెబ్బతో నాతఁడు మంచమువట్టి యుండు నని
నీకుఁ తెలిసియే యుండును.

జ : ఔను. తెలియును.

జే : తెలిసియు నిట్లు ప్రశ్నించితి వేర ?

జ : నీ వొంటరిగనే యిచ్చుటకు వచ్చియుండు వని నా
శంతమాత్రమును నన్యుకము లేక.

దే : అంతటి యవిశ్వాసమునకుఁ గారణ మే మున్నదికి నే నొక్కడనే వచ్చితిని.

జ : దేవేంద్రా ! నీ కెంతటి యాలోచనపరుడ వై నను, నెంతటి బుద్ధిమంతుడ వై నను జూమిలియా నుమాత్రము తప్పించుకొని పోజాలవు ! జూమిలియా కన్నుమూసి కన్ను చెయ్యనంతలో నీప్రాణములు నిలుపున నెగసిపోవునట్లు చేయఁ గలదు.

దే : నీ కెంతటిశక్తియే యున్నచో నీ వివ్వ డ క్షైందు లకుఁ జేయుట లేదు ? నీకు నావై నింత దయ యెందులకు ?

జ : నా కెంతమాత్రము నట్టికోరిక లేదు. నే నట్లు చేయఁదలంచుకొన లేదు.

దే : ఊరక కాలవిలంబము చేయుటవలన నీకే యుపార్జకము !

జ : (వచ్చుచు) దేవేంద్రా ! బెదరించుచున్నావా?

దే : జూమిలియా ! ఇటు విను. నట్టిమాటలతో నా కాలము నేల వ్యర్థము చేసెదవు ? నీవు నన్నొక్కడకో తీసి కొనిపోయెద నను వ్రాసితిది కాదా ?

జ : అవును.

దే : ఎక్కడకు ?

జ : ఎక్కడకో కాదు. అదిగో ఆరెండకస్తుల మేడ యగవడుచున్నదా ? ఆలోచన పరచోట నీప్రియవారి రేపటి చూపుచు చూచెదవా ?

దే : వద ! చూసింపుమా.

జ : ఇం కొకనగ్రిడ్జి చేయవలయును.

దే : చెప్పుము.

జ : నామనమతి లేకుండ నీ వెంటమా త్రిమను నీ భార్యవై జేయియైన వేయఁగూడదు.

దే : సరే సమ్మతించితి. . వద.

జ : అంగీకరించితివా ?

దే : ఆ, వద.

జ : రమ్మ !

దేవేంద్రవిజయాని వెంటఁ జెట్టుకొని జమిలియూ యు ద్యావనమును విడిచి యామండిరమున కభిషేఖకుగ బయలు జేరెను. ఆమండిర ముద్యావనమునకు వెలువల లేదు. లోక లనే యున్నది. ఆమండిర మంతయుఁ జిరకాలమునుండి బాగు చేయుట లేక జిర్జీమై కడియుండెను. అందు గడ్డి మొలచి యుండెను. కొన్నిచోటుల గోడలే కడిపోయినవి.

దేవేంద్రుడును జమలియు నామండిరాభిషేఖులై పోవుచున్నప్పుడే శచీంద్రుడు భిక్షుక వేషముతో వృథాంతరాళ మునుండి వెలువడి నా రే దూర్గమున నెక్కడక్కడను బోవుచుండిరో జాగరూకుడై కనుపెట్టి చూచుచుండెను. ఈవిధముగ నైదుగవిషము లయ్యెను. శచీంద్రుఁ డట్లే కలిచి యుండెను.

శచీంద్రుఁ డావంకఁజూచి బోవుటకై యొకయడుగు ముందు
దటికి వైచును. అంతలో నెవ్వరో యచ్చటకు వచ్చుచున్నట్లు
తని కగఁజడియెను. శచీంద్రుఁ డతిశ్వంతముగఁ దనవిశేషములిన
వస్త్రమును జెట్టుకొని బరచుకొని పరుండి కృత్రిమనిద్రాభి
సయముఁ గావించుచుండెను. అప్పుటి యాతనినాసికాస్వరంబున
నానిశ్శబ్దోద్వాసవృక్షంబుల నిద్రించుచున్న పక్షు లన్నియును
నిమిషములో నిదరివడి కూయ నారంభించెను.

అంతకుఁడు శచీంద్రునియొద్దకే వచ్చుచుండెను. అతఁ
డతివేగముగ వచ్చి శచీంద్రునిపాదపై జలముగ నొక్కగుడ్డు
గుడ్డెడి. శచీంద్రుఁడు నిమిలితనయనముతో నీవక్క
నుండి యాపక్క గొల్పిగిలెను. మరల నొక్కగుడ్డు. అప్పుడు
భిక్షుకవేషి యగు శచీంద్రుఁడు నిమిలితనయనముల తోడనే
“ఇది యేమయ్యా? మీకుఁద్రోవయగవడుటలేదా? అనియెను.

మరల నింకొకగుడ్డు. అప్పుడు మొదటిరెంటికంటెను
నుచ్చైస్వరమున వివచ్చెను. అప్పుడు శచీంద్రుఁడు “ఏమ
య్యా! నీవు రక్షకభటుడవా యేమి?” అనియెను.

అగం : నేను రక్షకభటుడను గాను.

శచీం : మఱి యెప్పు రయ్యా? ఉపవసదేవతవా యే
మి? నేను దరిదు్రిడను. ఒకవర్కను బడి పరుండియుంటిని.
లేవఁగొట్టుట యెందులకు? పెద్దమనుష్యుల నిద్రాభంగము
చేయుట నీకుఁ బుణ్యమా? మోక్షమా?

అగం : నేను నిన్నొకసంగతి యడుగవలయును.

శచీ : నన్నడుగుట యేమి ? నాతలవీడివా రెవ
లో యున్నారో, అన్నిటికంటె నెత్తుగ నాతాళవన మున్నది.
అక్కడకుఁబోయి యడుగఁగూడదా ? ఇంతటివెన్నెలలో నీకు
చారిత్రే యగువడుటలేదా ?

అగం : నే నెట్లు వచ్చుచు దారి తప్పితిని నీవు చూపిం
చినచో నా క్షయకార మగును.

శచీ : చూడు. దారి తుభిముగ నున్నది. దారి
పొడుగునను జనులు మనులు మనే జనులందురు.

అగం : నేను కద్యపురమునకుఁ బోవుదుంటిని. ఏవారి
కుఁ బోవలయును ?

శచీ : శ్వేతవద్దపురమునకా? నీలవద్దపురమునకా?
రామరాజు మరల నీతలికాలమున దిగ్గోప్పవలయును గావించు
చున్నాఁడా యేమి ?

అగం : నాకుఁ జద్యపురమునకుఁ దోవ జూడవలయు
ను. నీకు డ బ్బిచ్చెదను.

శచీ : ఏమి నాయనా ! ఇంతకాలమునకు నీవు దాన
శక్తునివేరు మాపివైచుచున్నావు !

అగం : నీవు పిచ్చివాడవా యేమి ?

శచీ : కొంచుము కల్లెక్కువగ నెక్కించినచోఁ బిచ్చి
తనమున కేమి భాగ్యము ? నూచి యందలును నవ్వదురు. అం.

దబును వెంటబడి చుట్టరి చేయును. ఇంత యొకచోకయ్యా!
సెలవు తీసుకొనియెదను. బ్రాహ్మణుడ వైసవో నీకు నమ
స్కారము !

ఆగం : నీ వెక్కడకుఁ బోయెదవు ?

శచీ : కల్లుమామ దర్శనమునకు

అని శచీదుర్గి డటసిండి వెలిసిపోయెను. ఆగంతకుఁడు మరి
యొకవైపునకుఁ బోయెను.

మరిలఁ గొంతసేపటికి నొ రిరువురు నాయుద్యానమునకు
రెండవవైపునఁ గలిసికొనిరి అప్పు డాయాగంతకుఁడు "ఏమీ ?
కల్లుమామయొద్ద కింకను బోలేదా ?" అని యడిగెను.

శచీద్రుఁడు విస్మితుడై "ఁబోయే, నే నట్లే పోవుదును.
డంగా మరల నీ వగవడితి వేమి ? తిగి, తిగి మామ నీయొద్దకే
వచ్చిపడుటకుఁజట్టి చూడంగా నీభూమి గుండ్రమైతే యి వా
కిప్పుడు నిశ్చయముగ బోధపడినది. అట్లే కానిచో నేను విక్ర
పోవుచు నడచినప్పుడున్నను నీయొద్దకే వచ్చుట యెల్లు తటస్థం
మున ? ఆయా! వచ్చుచున్నాను, నమస్కారము!" అనియెను.

అసంతర నాయుద్యానమునుండి 'వెనువలకిఁ బోవు
మూర్ఖము ననుసరించి శచీద్రుఁడు వెలిసిపోయెను. ఆగంతకుఁ
డు తీవ్రదృష్టితో నాతఁ డగవడుచున్నంతవఱకుఁజూచి తనలో
"భయము లేదు. ఈతనివలన నెట్టిభయకారణమును లేదు.
నట్టి త్రాగుబోతు ! అందుపైఁ బిచ్చి నానిన రెగూక చున్నాఁ

దు. నే నిదివఱకే యగుకొంటిని. ఇప్పుడప్పుట నేని జరగుచున్నదో చూడవలయును" అని యగుకొని జాతులాదేవేంద్రుని పోయినదారి ననుసరించి వెదలిపోయెను. ఆయాగంతకుండు జూలిమాగుంథచారుడు.

భిక్షుకవేషధారి యగుశచీంద్రుడు మూరముగఁ బోలేదు. ఆయాగంతకుండు దృష్టిరథము నతిక్రమింపవలెనని నొకచెట్టుచాటున దాఁగి మూడి సిమ్మఁ నతిజాగ్రహతతో పటచుండి వెలువడి మెల్లమెల్లగ నాగంతకుండు పోయినమార్గమునుబట్టియే బయలుదేరెను.

శచీంద్రుఁడట్లు పోవుచుండఁగా మాటిమాటికి నాతని చేతికట్ట క్రిందఁ బడిపోవుచుండెను. అతఁడు మరల మరలఁ దన కట్టను దీసికొనుచు నానందముతో నవ్వుచు నామార్గమునఁ బోవుచుండెను.

శచీంద్రుండు వడిపోయినకట్టను క్రిందనుండి తీసికొను నెవంబున దేవేంద్రుఁ డామార్గమునఁ బోవుచుఁ జల్లిన భావ్యపురిజలగుర్తులను గతువెట్టి చూపుకొనుచుండెను. అతనినవ్వు నకుఁ గారణ మది. ఆగుర్తులనుబట్టియే యాతఁడు పోవలసిన మార్గమును దెలిసికొనుచుఁ బోవుచుండెను.

తృతీయ ఖండము.

౧

అతిశయముగ జమిలియాయను, నామెతోఁగూడ దేవేంద్రుని జయమును పోయి యసంస్కృతంబును, సంధకారజంఘరంబును, నతినిగూఢంబును సగునామందిరద్వారమునొద్ద నిలువ జడిచి అప్పుడు జమిలియా “ దేవేంద్రా ! ఈయఁటిలోనిశీశీవు నాతోఁగూడ రావలయును ” అనియెను.

దే : మంచిది. అలాగే కానిమ్మా !

జ : రేవతి యామందిరమునందే యున్నది.

దే : పక్షి న న్నామెయొద్దకుఁ దీసికొని పోమ్మా.

జ : ఇప్పుడు కాదు. సమయము వచ్చినప్పుడు తీసికొని పోయెదను. ఇప్పుడు ముందుగ నీతోఁ గొన్నిమాట లాడవలయును.

ఇరువురు నాగ్నహవిధ్యమునఁ బ్రవేశించిరి. అంధకార మయిం బగుగృహంగణమునఁ జేరునప్పుడే దేవేంద్రుఁడు వస్త్రాభ్యంతరమున గలవ్రణుగ నుంచి తెచ్చినపిస్తాను బ్రెకిదీసెను, కలుదెసలను వెలుగు దోచెను. అకస్మికముగఁ జూచి జమిలియా యదలకడియెను. కాన యేమియు మాటాడలేదు.

అనంతర మూయిద్దరు నాయుంటికి ఉత్తరమున నున్న సో
పానముల నారోపించి రెండవములను పూజించి యట ను
న్న గదియందుఁ బ్రవేశించిరి. అప్పుడు జమీలియా యాగది
యం దొకమూలఁ గొవ్వబత్తి వెలిగించెను. అట్లు వెలిగిం
చుచునే యామె దేవేంద్రునిఁ జూచి “ దేవేంద్రా ! నిన్నిచ్చు
టి కెందులకుఁ దీసికొనివచ్చితి నో తెలిసినదా ? ” అనియెను.

దే : తెలియలేదు.

జ : నీ వెటుంగుదువు. నేను నిన్నిటలైనఁ జంపెద
నని ప్రతిజ్ఞ చేసితిని గాదా ?

దే : అవును.

జ : కేవలము నిన్నిక్కనినే కాదు. నీతోఁ గలిసి
యున్నవారి నందఱను గూడఁ జంపెద నని.

దే : ఆసంగతియును చెల్లెయును.

జ : నేను ప్రతిజ్ఞ చేల్లించికొందు నని నీకు నమ్మక
మున్నదా ?

దే : శక్తియున్నచోఁ జెల్లించికొనవచ్చును !

జ : అంత సామర్థ్య మున్నది.

దే : ఉన్నచో నిక నేమి ?

జ : కాని నా కిప్పు డట్టికొరిక లేదు. నేను నీతో నా
మేర్పాటు చేసికొనవలయు నని చూచుచున్నాను.

దే : అలాగా! ఏమిషయమున ?

జ : నీ కానివలయును శ్రోతగను వింతగను దోచును. నే నివ్వను నావ్రకిహింసనండి నిన్నును నీభార్యను శపించును గూడ విడుక్తులనుగాఁ జేయఁదలంచితిని.

దే : ఇట్లు చేయుటకు కారణ మేమియో యుండ వచ్చును.

జ : అట్లు. నీవు నామాట నమ్ముము; నాకు సాహాయ్యము చేయుము నే నిట్లు శత్రుఁడనుచుకొంటిని. నే నింతటి నుండి పాపకృత్యములకు జలంజలి విడిచిపైచెడను. ఇంతటి నుండి సన్మార్గము నవలంబించి నత్సవభావము కలిగి యుండ దను.

దే : ఇంకను నీ కట్టివలయు మొకటి వచ్చునా జూరిలియా?

జ : వచ్చును. ఇక్కడే వచ్చును.

దే : ఎట్లు వచ్చునో చెప్పుము.

జ : దేవేంద్రా! ఇటు చూడుము! నీవు తలంచుకొన్న చో నేను శత్రుఁడనుగాఁ జంకుబూనినవారినిఁగూడ సామాన్యసాయముచే రక్షింపఁగలవు. ఆముసాయ మే ముండదవా? నీవు నాస్వభావగమనమును పరిలంఘింపఁగలవు. నామతి పరిభ్రమణము నాపివేయఁగలవు. నే నెట్లు సచ్చిత్తురాల సగుడనో యట్టిమార్గమున నన్ను నీవు నడిపింపఁగలుగుదువు! నీవు న న్నెల్లదృఢుడను బికాచి యనియు, రక్కసి యనియు, నిం

పించుచుండువు. అట్టిరక్కసిని నీవు తలచుకొన్నచో దేవీమూర్తిగఁ జేయఁగలగుదువు.

దే : ఇమలా ! ఈసీమాట లన్నిటికిని సర్థమేమి ?

జ : దేవేంద్రా! కృత్యుత్తర విమ్ము! నా మాటనూటకును దగిన ప్రకృత్యుత్తర విమ్ము! సరిగఁ జూచి చెప్పుము. నేను పరమసుందరీమణిని గానా?

అని వలకుదు జూమిలియా మధురమందహాసము చేయుచు మధురమోహనకటాక్షములఁ బ్రసరింపఁజేయుచుండెను.

దే : (విస్మయముతో) జూమిలియా! నీ వతిలోకమోహనసుందరీమణివే యగుదువు కా వని యెవ్వరు చెప్పినారు?

జ : ఎట్టి సుందరిని ?

దే : సీహృదయమునందలి కూరత్వము, సుచక్రము, సముఖమండలమునఁ బ్రశిఫలించకపోయినచో సాక్షాత్కరించిన మోహినిదేవతగనే యందఱును భావించును నీవంటి రమణీయ శమణీయూర్తిని నే నిదివఱ కెప్పుడు నెచ్చటను జూచిముందఁ జేరి దని నిశ్చయముగఁ జెప్పుచున్నాను.

జ : మనోరమకంటెను సుందరినా ?

దే : ఔను.

జ : రేవతికంటెనా ?

దే : అ,

జ : సుందరీమణుల సౌందర్యమును నీవు ప్రేమించునా?

జే : వ్యసంపించుడు !

జా : నాహృదయమునుండి సమస్తపాపకళంకములుపో
వదలిపోయిన వనుకొనుము. అప్పుడు నేను, నీమనసువచ్చిన
మండరీనుని నగుదునా జేవేంద్రా!

జే : కావు.

జా : నీహృదయ మంతకుఁ బూర్వ మేయవలయుండును
అగ్నిమై యుండలే దనుకొనుము. నీ వెవ్వలెను బెండ్లియాడలే
దనుకొనుము! నవయామినుండ వగునీ వాకస్మికమున నున్న
జాచితి వదలకొనుము! అప్పుడు నీవు నన్ను బ్రేమించునా జే
వేంద్రా!

జే : అట్లెన్నటికిని బ్రేమించను.

ఈవిధముగ మాటలు రెండు మోహియెను. జామలస్వాధీ
యము తీవ్రవేగమునఁ గొట్టుకొనసాగెను. అమెనిశ్వాసవృత్తా
నములు క్రమము దప్పిపోయెను. ఆమె ముఖమండల మొక్క
పారిగ నారక్తమై యంతలోనే కాలిమాచ్చు మైపోయెను.
జామల కొంతసేవటికి మనసు కదురుకలుగుకొని మునుపటి
కంటెను మృదులస్వరముతో "జేవేంద్రా! అట్లయినచో నీ
వెన్నటికిని నన్ను బ్రేమించవు! ఎన్నటికిని బ్రేమించవు గా
రా?" అనియెను.

జే : బ్రేమించను. ఎట్లును బ్రేమించను.

జ : దేవేంద్రానిజయా! నా కివ్వకు ముప్పదియాతేడ్ల
జియను. ఈముప్పదియాతేడ్లలోవలను న న్నెండతో పే
యించియున్నారు. అందరితోను నా పేనుప్రతిఫలము ననుభ
వించిననా : పొక్కఁడును నా కగవడలేదు. కాని నిన్నుఁ జూ
చినతోడనే యది యేమో కాని నాహృదయము కొట్టుకొని
పోవుచుండును. నాధైర్యము చెదరిపోవుచుండును. నీవు నన్నుఁ
జేమింపుట లేదు. నీకును నాకును జేమియు నెంతదూర ము
న్నది? నీవు నాకు కత్తుడవు. నామకత్తుడవు. అయినను నా
హృదయకమలము నీచరణకమలముల నాశ్రయించుటకుఁ దన
లోఁ దానే వ్యాకులపడుచున్నది! నాయీశోరిక నిర్భక్త మైన
దని నే గదివలకే తెలిసికొని యుంటిని. అందుచేతనే నేను
నిన్నుఁ జూపెద నని ప్రతిజ్ఞ చేసితిని. ఐకవృక్ష గాకున్న మట్టి
యొకవృక్షదైన ముఱియింది యెటో నిన్నుఁ జూపి నాప్రతిజ్ఞ చె
ల్లించుకొందును. దాని కేమి? ఇవ్వకు నిన్ను నే నెందులకుఁ
తెలిచితిను? తెలిసినదా జేవేంద్రా! నీతో నొక్కయేర్పాటు
చేసికొనవలయు నని చూచుచున్నాను.

దే : చెప్పుము.

జ : నీవు నామాట నమ్మెదనా?

దే : నమ్మినచో నాకు నవ్వుము లే దని తోచినయెడల
పదకేళ్ళము నమ్మెదను.

జ : నీభార్యను బ్రేమించుచున్నావా?

దే : ఆ,

జ : నీ కామెను రక్షించవలయు నశుకోరిక యున్నదా?

దే : ఉన్నది.

జ : ఆమెను రక్షించుటకు నీవు స్వార్థత్వాగము చేయు
గలవా?

దే : తేయగలను.

జ : నీప్రేమను దృఢీకరింపగలవా?

దే : నీమాటలయర్థ మేమో నాకు బోధపడట లేదు.

జ : నీవు భార్యను బరిత్యజింపగలవా?

దే : ఆమెనా బరిత్యజించుట?

జ : అవును. ఆమెనే, నీ భార్యను, నీప్రేమనిధానిని, నీ
వాక్కులవల్లనరమువలకు, ఒకసంవత్సరము, ఎంతయోకాల
ము, కాదు చిరకాలమువలకు నిక్కణ లేదు. నీ కామెను
మనసుతోనే భావించుకొనుచుండవచ్చును. కాని కేవల మొక్క
వత్సరమువలకు నీవు నీవు నానాడ వగుము. ఒక్కయేడను
గడచితోడనే నిన్ను విడిచివైచెదను. నీ వప్పుడు నిర్బాధక
ముగ నీ భార్యయొద్దకుఁ బోగి పోవచ్చును. ఒక్కయేడను, కేవల
మొక్కయేడను. ఆసంగరము నేను మరణించెదను. అప్పుడు
నీవు నిశ్చింతుడవై యుండవచ్చును. నామార్గ నేనే మరణించె
దను! నీ కప్పుడు నిర్బంధము లేదు. బోధించు. అప్పుడు నీవు
జమీలియా హస్తజంబరమునుండి విడిచిపెట్టి జీవితకాల మంత
యు సుఖముగ గడవగలుగుదువు.

అని చెప్పచు జమిలియా దేవేంద్రునివైపున కొక
యడుగు ముందరికి వచ్చి మోకాళ్లపైఁ గూలఁబడి యాతని
కతిసమీపమున నుండి న్యముతో నువవసించి యుండెను అప్పు
డామె హృదయవేగముచే నున్నాదనియై యుండెను !

దేవేంద్రునిజయఁ దామెయభివృద్ధిపొందిన నాట
కించి నివ్వెటపోయెను. అప్పు డాతఁడు చంద్రకాంతశిలాకృతి
మంబోలి శీతలుఁడై మానియై యుండెను.

౨

అప్పుడు జమల దేవేంద్రుని జూచి “దేవేంద్రా!
అందువలన నంతటిసుఖమో యనుభవించెదను. చచ్చెదను !
చచ్చెదను, ముమ్మాటికిని వచ్చెదను ! నానాఁడ వగుము. నీవు
నానాఁడ వగుము ! ఒక్క సంవత్సరము మాత్రము చూడుము.
దేవేంద్రా ! నాప్రియలోకలి ప్రాణములో, నాహృద
యములోకలి హృదయములో గట్టిపట్టుకొనఁగలముగా నారాధన
విరాజిల్లుచున్నదో చూడుము ! ఈమూల శరణునిచ్చునదే
నాయానందమునకుఁ బరిమితి లేకుండఁ బోవుచున్నది ! నిన్ను
నేను ప్రేమింపఁగూడదా? నీవు నన్ను ప్రేమించుచున్నావో
ప్రేమింపవో నిన్నును దెలిసికొనటకై నేను నిరీక్షించుటలేదు.
నే నలుఁగుదును ! నే నంతటి బుద్ధిహీనురాలను గాను ! నీ
చెన్నఁటికిని నన్నుఁ బ్రేమింపవు, ప్రేమింపఁజాలవు ! కాని
కలలుముగ కలటముగ నైన నీవు నన్ను విశేషముగఁ బ్రేమింతు

బా, ప్రేమించుచున్నట్లు నటియింతువని తెలిసినదా? ఒక్కసం
 వత్సరముమాత్రము నేను నీచే బరాజితనైన ట్లంగీకరించదను-
 ఈవరాజయమునదుః గూడ కెంతయో సుఖ మున్నది! నాకుఁ
 దెలియును. నే నెట్టియాత పెట్టికొంటినో యది సుపూర్ణముగ
 నెఱవేఱునది కాదు! నీవు కడటాభినయములచేసినను నా
 హృదయము నలరించి నన్నుఁ బ్రేమించు చున్నట్లు కలం
 గము, అంతయే చాటును. అదియే వదివేలు! నీ వివృతై
 నను నన్నుఁ బ్రేమింతు వనుకొనియెదను! నీవు నావాడవు
 నావాడవు. లేవలి నిర్విఘ్నముగ నీయింటికే జోగలదు.
 ఆమె యిచ్చలు నీరాకతో నిరీక్షించుచుండెను; ఆమెరక్షణము
 కొఱకు నీవు నాతోఁ జేకొన్న యిట్టియేర్పాటును గూర్చి
 యామె కెంతమాత్రమును దెలియదు; ఈదివయమున నామె
 కెట్టిదర్శనమునను లభియింపజోవు. ఒకసంవత్సరము గడచిన
 తోడనే నీవు నేచ్చగ నామెయొద్దకుఁబోవచ్చును! నీహృదయ
 మెవ్వరికొరకు నిరీక్షించుచుండెనో యామెను బడయవచ్చును!
 నీవు నుభయవచ్చును. నేను జీవితకాలమునం దిదివఱ కెన్నఁడు
 ననుభవించి యెఱుంగని వ్యర్థసౌందర్యసూక్ష్మాభాసలేకము మా
 కాలమైన నాకుఁ బ్రసాదించుము! నీభార్య కిదియేమియును దెలి
 యదు! ఇచ్చట నెవ్వరినూ లేదు, కేవలము నీవును నేను మాత్రమే.
 ఒకసంవత్సర మైవదిపట్టు నీవు నవ్వుచు నవ్వుచు నామెయొద్దకు
 మరలఁ బోవచ్చును. నేను మరణించెదను. వృత్తాంతము చెసి

చెప్పుచున్నాను. సత్యముగ మరణించెదను! ఈమాధరహా
స్యము నీ వొక్కనికిమాత్రమే తెలియును. అందుచే రోడ్డు
తెనునుకొందురో యనినూడ నీవు శంకింప నక్కఱ లేదు.

అని చెప్పుచు జూరిలియా లేచి మఱియొక కుటుంబము
ముందటికి వైచి జేసేంద్రవిజయుని గొగిలించుకొనఁబోయెను.
అతఁ డసహ్యభావముతో నామెకు దోసివై చెను.

అప్పుడు మరల జూరిలియా యున్నానినివలె "వినుము,
జేసేంద్రా! నే నజుండుదును. నేను మరణించెదను. ఈ మాట
నీవు నమ్మఁజాలవా? సంవత్సర మంతయునాక నీకన్నుల యెరు
టునే వివశానము చేసి మరణించెదను. నేను మరణించినప్పుడు
చేతనాశూన్యమై కడియున్నప్పుడు నీ కనుమానము తోడి
వచో నీకాణితకృపాణముతో నాహృదయమును జీర్చినేము
ము! అప్పుడు నీకు నమ్మకము కలుగును. ఇప్పుడు మన
మిరువురము నొక్కచోట చిరకాల మక్కఱ లేదు. ఒక్కసారి
జన్మము మూత్రము మన మిరువురమును కామరూపజీవము
నకుఁ బోవుదము. అప్పుట నాకుఁ దెలిసిన యోషధీమర్మముల
సన్నిఁదని నీకుఁ దెలిపెదను. అందువలన నీ కువకారమే యగు
ను. నీ ఏదేశమును విడుచుట కేడియో మిష పెట్టి జమలుదే
జచ్చును. నిరంతరము నీ భార్యకు నీయిష్టము నదృశితమున జ
లుకను వ్రాసి వంపుచుండవచ్చును. కాని యాసంవత్సరములో
పల నీ ప్రియములమీఁదికి వచ్చినప్పు డెవరు నీ భార్యయే నా

మా యా వి ని

చెప్పి ఒడసియఁగూడదు! నీవు నన్నుఁ బ్రేమించుట లేదని
 నా కెంతమాత్రమును దెలియఁగూడదు! తెలియసియఁగూడ
 దు! నాయంత నేనే ప్రతాపిత నగుదు నని నీ కిదివఱకే చెప్పి
 యుంటిని. నీవు నాహృదయరాజ్యమునకు రాజమాదామణివి,
 నాప్రాణధనమున కధీశ్వరుడవు, నాపర్వతవితమునకు పర్వస్వ
 మువు, పిమ్మట వత్సరము గడచినతోడనే నేను సరలోకాభి
 ముఖునై పోయెదను. ఒక్కసంవత్సరము నీసంయోగభాగ్యము
 సమర్థవించెదను. ఒక్కసంవత్సరముమాత్రము నీప్రేమాలాప
 శ్రవణ ముఖానందభాగ్యము ననుభవించెదను. ఆ యానందము
 తోడనే నేను నవ్వచు నవ్వచు, మందహాసవదనముతో మహా
 ధూరసరకాయమునఁ బడిపోయెదను! నాజీవితమునం దీ
 యొక్కవత్సరమే పరమానందకర మైనది. దేవేంద్రా! నామన
 మలోని మాట, నాహృదయములోని పరితాపము నీకు బోధ
 జరుట లేదా? ని న్నిన్నివిధముల నారాధించుచుంటినో తెలి
 యుట లేదా? నీవు నన్ను మాటలచే నైనఁ బ్రేమింపుము! నే
 నే మంతమాత్రముచేతనే పరమానందము ననుభవించెదను.
 నన్నుఁ బ్రేమించవలయు నని జలనంతపెట్టుచున్నాను. నన్ను
 విశ్వసించు నని వేడుకొనుచున్నాను. నామాటకు బయలు
 చెప్పువని! చెప్పుము! అంగీకరించితి నని చెప్పుము! ప్రతి
 వేయము నేను నీ కట్లు చేసితిను నీవు నా కట్లు చేయ
 వలదా?

నే నివృత్త నిన్ను రేపటియొద్దకుఁ దీసికొనిపోయెదను. అమె యివ్వఁజేసెను. శవమువలెఁ బడియున్నది. అమెకు మరలఁ దెలివి గల్గించు నాపథమును నీచేతి కిచ్చెదను. నీనే యామెచేఁ బ్రాగ్గింపవచ్చును. ఊహములో నామెకు మరలఁ జైతన్యము గలుగును. ఎత్పటివలె నుండును. నీ వంగీకరింపనిచో నీభార్యకు మరణమే గతి. అందుచేతనే నేను నీయెదుటఁ గన్నీటితో నిలువఁబడియున్నాను. ఇంకను నీవు నాయెదుట శిలావిగ్రహమువలె నిలిచియున్నచో నింథలో రేపటి మరణించు నని తెలిసికొనుము! ఈ ప్రపంచమునఁ దెలియబుద్ధియుండుఁ దనను నామెను బ్రతికింపఁజాలఁడు! అమెను బ్రతికించు నుపాయము నాకే తెలియును. నీవు శృంగులములతో నాకాలుసేతులు బంధించినను, తత్తులోనా సైంధముఁకు న న్నుంటఁ గట్టించినను, నాజుట్టునకుఁ బ్రాచుఁదోసి నేతలాడఁ గట్టించినను, నాదంతముల నొక్కటా కట్టిగఁ బెరికించినను, నాకర్ణరంధ్రములఁ గరఁగించిన నీనపు ప్రవహు పోయించినను, మణియొన్ని విధముల కాధించినను నా హృదయ ధైర్యమును మాత్రము నీ వెన్నటికిని నక్షతమునకుఁ జాలవు. నీ వెన్నిచాట్లు వడినను నేను నీకు లొంగదానను నాను. నిమగ్నములో నీభార్యను జరిపితిరుదును. అంతటితో తృప్తికలిసింప నవలయు కాగలదు. అప్పుటి నీహృదయమరివేదనము నెదుట నాకారింకకలతాన మెరిపఁజిది!

నిన్నుఁ బ్రార్థించుచున్నాను. నాకోరికఁ దీర్చుట నీ కలకరికవచ్చును కాదు. దేవేదాగ్ర! ఒక్క సేవత్సరముమాత్రము

ఈయొక్కనంపక్కరమును నానాడ వగుము. కేవలము నానాడ
డవే! తరువాత నీసంసారమున నీవు నుఖంకవచ్చును. సమ్మతం
చెడవా దేవేంద్రా! ఆమాట నీ వనిన నిమిషమునందే నీరేవరి
ని రక్షించుకొనఁ గలుగుచువు. నేను నీయెదుట నిలువఁజూచి
యలిదీనముగ యాచించుచున్నాను. ఒక్కనంపక్కరముమాత్ర
ము, వ్రత్యుత్తరము చెప్పటకు ముందుగనే బాగుగ భావించు
కొని చూచుకొనుము. దేవేంద్రా! బాగుగ నాలోచించి చూ
చుకొనుము. నామాటకు నేనంతమాత్రమును జవదాటుదాన
ను గాను. నేను చేసినప్రమాణమున కట్టివరిపత్తనమును గలు
గదు. సూర్యచంద్రులు గతులు తప్పినను జమీలియా మాట
తిరుగ వని యెఱుంగుము!"

అని చెప్పచు జమీలియా లేచి సజలనయనయై మూ
నవదనయై నుద్యధహృదయయై దేవేంద్రునియెదుట నిలువఁజూచి
యెను! దేవేంద్రుడొకయ్యవలె నిలువఁబడిపోయెను. అప్పుడొ
కాక్షణియధైర్యము కొంచెమైనను మొగమునఁ బ్రతిఫలించుట
లేదు. జమీలియా మరల "ఏమనియెదవు దేవేంద్రా? అంగీక
రించితివా?" అనియెను.

దే : రేవరి యొక్కడ నున్నది?

జ : ఇచ్చటనే యున్నది.

దే : ఆమెయొద్దకు నన్నుఁ దీసికొనిపోయి.

జ : ఎందులకు ?

దే : నే నామెను జూచినతరువాతఁ గాని నీ తెట్టివ్రా
శ్చుత్తరమును నీయఁజాలను.

జ : సరే ! నేను ని నివ్వడే యామెయొద్దకుఁ దీసి
కొనిపోయెదను.

దే : తీసికొని పోమ్ము.

జ : తరువాత నీవు నామాటకు జనులు చెప్పెదవా ?

దే : అ.

జ : దేవేంద్రా! నాతోఁగూడ రమ్మ నీ వవశ్యముగ
వంగీకరింతువు. నీవు ప్రేమించు నీభార్యం జూచి యామె యవ
శ్యకు విగులుకడి యామెను రక్షించుకొనుటకై నాప్రార్థనము
వంగీకరింతువు రమ్మ.

జూనియూ దేవేంద్రవిజయాని వెంటఁ బెట్టుకొని
తార్కవ్యమునం దున్న గదిలోఁగిరి దీసికొనిపోయెను. అగదిలో
విశేష కలఁగము కై రేవతి మృతప్రాయయై కడియుండెను. రేవతి
ముఖమండలము పేరముఖముంబోలి కళాహీనమై యుండెను.
తర్కమాత్రముననే దేవేంద్రవిజయాని హృదయాంతరాళమున
భ్రష్టాంగప్రకంపకరం బగుకై త్యాగభవ మయ్యెను. అట్టియ
శ్చిన్నత్రాణస్థ నాతఁ డెన్నఁడు ననుభవించి యుండలేదు. దుష్ట
జాతుకాళముచే నాతని ప్రాణములు చలించిపోవుచుండెను.
అతఁడు లోకం నెంత కఠిరపించుచున్నను బైకిమాత్రము సుఖి
యై యుండెను.

అక్కడ వాడెడు తీవ్రదృష్టితో జనుల నొకసారి చూచి
క్రొధతీవ్రతనగంధీరస్వరముతో "జమీలియా! వాక్యము
త్రరము వినుము. నే నంగీకరించను" అనియెను.

3

"నే నంగీకరించను" అనుమాట వినిబడినతోడనే జమీ
లియా యదరిపడి నిలుపునఁ గూలఁబడిపోవలసినదే కాని
యూహ యంతటి దుష్ప్రభాదుఃఖివ్యభావమును మనమునంత
యెడంచుకొని మంజవఃసము చేయుచు మృదులస్వరముతోఁ
"గళవళనడకుము దేవేంద్రా! నిదానించి యాలోచించి చూచు
కొనిము." అని తీవ్రకటాక్షముల నాతని మొగమునఁ బ్రక
రింపఁజేసెను.

దే : అలోచించుకొన నక్కఱ లేదు.

జ : ఆట్లున్నచో నీ నంగీకరింపవా ?

దే : అంగీకరించను.

జ : దేవేంద్రా! నీ వేమీ తెలివిగలవాఁడ నదికొల
తని తెలివిగలవాఁడ వైనచో నీ భార్య యిట్టిదురవస్థతో
నుండఁగా గన్నులారఁ జూచుచు నీవిధముగఁ బ్రత్యక్ష
మిచ్చెదవా ?

దే : అవును.

జ : ఏమిచూచుకొని నీ వింతటి ధైర్యముతో నున్నావు?

దే : నా భార్య కేమియు భయము లేదు; ముఖమున

అటు వ్రూసవైయొన్నను గళానిహీనముగ లేదు. జూనియోకా
నీత్ర చేయఁగలిగినంతటి దుష్కృత్యమును చేసితిని. మహాపాప
కళంకిత హృదయ వయ్యును బరమపాపపథాదుసారిణియోలి
వలయుంచుచున్నావు. నీత్ర నన్నుఁ జేయించుచున్నావా ?

జ : అవును దేవేంద్రా ! ఇవ్వకును జెప్పదున్నాను.
నిన్నుఁ జేయించియే యుంటిని. నీమూలమున నున్నాడిని.
పైపోవుచున్నాను.

దే : కావచ్చును. కాని నేను నిన్ను మనస్సుతో వల
మీయించుకొనుచున్నాను !

జ : దేవేంద్రా ! నీప్రకృత్యక్షర విదియా ? కలిసవ్య
దయా !

దే : నే నించుకంటయు నన్యాయముగఁ జెప్పఁ లేదు.
వామాబలయర్థము నీకు బాగుగ బోధపడినదో లేదో ! నీ
పండలు రమణీయబలవంటిదాననే యైనచో గ్రహించియే
యందువు. కాని పరమేశ్వరుఁడు నిన్ను రమణీయూర్తిగ న్నెఱ
యించినను నీకు రమణీస్వాద మును బ్రసాదించువిషయమును
భంపూర్ణముగ మఱచిపోయినాఁడు ! మంచిది. నీవే యాలో
చించి చూడుము. నీవే రేవతి యైనదో—

అర్ధోక్షియందే జూనియో “చెప్పము ! చెప్పము !
దేవేంద్రా ! నీముఖమండలమును బూవులఁ బూజింపవల
యును. అగరుచందనముల నర్పింపవలయును. చెప్పము ! నీయ

మృతమధుర వచనాకర్షణమున నానందము పొంగిపరలుచున్నది ! అనియెను.

దే : నీవే రేవతి వైనచో నీస్వామి నిన్నుఁ బ్రాణమువలె బ్రేమించుచుండ ననుకొనుము ! నీవే యిట్టిదురవస్థయందు వివిధముగా మృతప్రాయమై వదియుంటి ననుకొనుము ! అట్టిస్థితిలో మఱియొకయువతి వచ్చి నీభర్తయెదుట నిలువఁబడి యిక్కటి నీవలెనే తన నీచాభిప్రాయమును బ్రకటించిన దనుకొనుము. అంతయు నీకన్నలయెదుటనే జరుగుచున్నది గావున నీవు తాగుగా గ్రహించఁజాలవు. ఇట్టిస్థితిలో నీవు ప్రాణరక్షణముకొఱచు నీస్వామిని మఱియొకయువతిచేతుల కొప్పుగింపఁగలవాఁడమిలియో ?

జ : విక్రమింజఁజాలను, చాలను, చాలను. ముమ్మాటి తొలఁదను, వదివేలకుఁ జాలను—

దే : అట్లయినచో జమిలియో ! నీవ్రశ్మమునకుఁ బ్రవృత్తయము నీలో నీ వేల యాలోచించుకొనఁజాలక పోయితివి ? నీ మధురప్రాణములకు బదులుగ నన్నుఁ గోరితివో తోమామి తనప్రాణములకొఱచు నన్నుఁ ద్యజించుట కంగీకరించువా ? నను రేవతినిఁ బ్రాణములకంటె నధికముగఁ బ్రేమించుచున్నాను. అది ! నైదు రేనికార్యమును నే నెన్నఁటికిని చేయఁజాలను.

జ : అట్లయినచో నాప్రశ్నకు “అంగీకరించను” అని యేకద సమాధానము ? ఇతఁ ఁబడుము. నీకును నీభార్య కునుగూడ నేనే మృత్యుదేవతను !

దే : జమిలియా ! నావలెనే నీవును మరణు త్రివ్య గొనఁబడవా ?

జ : న న్నసహ్యించుకొనుచున్నావా ?

దే : తీవ్రముగ.

జ : అయినచో రేవతియును దీప్తియుగ నె మరణించును.

దే : మరణించునా ? చంపెదవా ?

జ : నిశ్చయముగఁ జంపెదను.

దే : అట్లయినచో నామెయొక్కరియే మరణింపదు.

జ : హస్తాస్తాస్తా (సవ్యచు) నన్ను బెదిరించుచున్నావ నా దేవేంద్రా !

దే : అవును.

జమిలియా మరల సవ్యసాగెను. ఆయమంగళకరము, అవైకాచితీవ్రాట్టహాసము, నిర్బలదగగనవత్తోభాగమున నశనిసాతగభీరారావముంబోలి యుండెను. అట్లు సవ్యచు సవ్యచు జమిలియా “నీవు నన్ను బెదిరింపజాలవు. నీచేతఁ గాదు !” అనియెను.

దే : చేతఁ గాకపోయినను నివ్వడు నేర్పుకొనియెదను.

జ : ఎట్లు ?

జే : నేన్నకొనకపోయినచో నాకార్యము నఫలమగుట యెట్లు ?

జ : సీకార్యమా ?

జే : ఆవుడ.

జ : ఏకార్యము ?

జే : నీ విదివఱకు నాతోఁ జెప్పితివే ! ఆకార్యము !

జ : నేను నీతో నే మని చెప్పితిని ? చెప్పుము ! నీ మాట నా కర్థమగుట లేదు.

జే : ఇంతకుఁ బూర్వము నీవు నాతో నెట్టిబాధలనైవ భవించు నని చెప్పుముఁ గొన్ని బాధల నుద్గడించితివి కాదా ! ఇప్పు డా బాధ లన్నియు నీ వతుభవింతుచున్నట్లు చేసెదను. నే ను మనుష్యుడ ననుమాట యెంతవఱకు మఱచిపోవలయునో యంతవఱకును మఱచిపోయెదను. ఇక నీకుఁ దగినట్లు సమతమున కనుగుణ్యముగ నే నింతటినుండి పికాచము నగుటకై ప్రయత్నించెదను. నీశిరోఽములన్నిటిని మూలచ్చిన్నములుగఁ జేసివైచెదను. అనంతర మినిశితకరవాతముఖంబున నీశిర మంతయు రక్తరేఖాంకితముగఁ జేయుదును. నీనుదుటను వెక్కువ ను రక్తముద్రల నుద్రింతును. దారుణదుర్భావనాశ్రమార్థంబు లగు నీవయనగోళముల నామూలముగఁ జెకరించెదను.

జామీలియా నవ్వుటకుఁ బ్రయత్నించెను, కాని నవ్వువచ్చుటలేదు.

దేవేంద్రుఁ డింకను దనవాగ్ధోరణి నాచలేడు. “అత్మ
హ్యేవేన సకలమును నీయొద్ద నేర్చిన విషయము నుంచుకొనియూ
న్నచో దానిని ముందుగానే నీయొద్దనుండి లాగికొనియెడను. నీ
యొద్దనుండితమస్తకముతోడను, వికలితవదనముతోడను, వికళి
త నయనముతోడను వికారాకారణియై యున్ననిన్ను నీధిలో
నిడిచిపెట్టెడను. నీకుఁ బాపవచ్చువరకు బాధపడి చచ్చెడవు”

అర్థోక్తియందే జమీలియా బిగ్గరగఁ దీవస్వరముతో
“నీవా? ఇట్లంతయును జేయువాడవు నీవా?” అనియెను.

దే : అవును. నేనే. చెప్పినట్లంతయుఁ జేయువాడను నేనే.

జ : నీవా దేవేంద్రవిజయా ?

దే : ఔను. నేనెట్టివాడనో యుక్తదే ముఁదిగోయితి
వా యేమి జమీలియా? అదేవేంద్రవిజయముఁడు మరణించిపో
డు. ఇప్పుడెంతో శరీరమున వికార మధిష్ఠించి యున్నది. అత
నికొకమే నీవు మరణించువఱకు నీకుఁ గ్రోత్రగ్రోత్రబాధలను
గల్పించుచుండును. ఒక్కదానివెనుక నొక్కటిగ నూర్చుకూర్చు
ముల నది నలించి నిన్ను హింసించుచుండును.

జ : (క్రోధముతో) బుద్ధిహీనుడా ! నీవేమనుకొను
చున్నావు ? న నిన్ని బాధల బెట్టి హింసించువఱకు నూరక
చూచుచు నీయొద్దఁ బెద్దమనుష్యునివలె నెట్టిదానివలె నడుగు
పాటుకుండ నిలిచియుండెద ననుకొనుచున్నావా ?

దే : ఏమి చేయుదువు ? చచ్చునవా ? అశ్మహత్య చేసికొనుటకై నీవు విషము దీసికొనునంతలో నా రివాల్వరుతో నీ హస్తమును జార్జీ భూతముగఁ జేసివేయనా ? వలయుత పగుటకై యొక్క యడుగు గవసినచో నీపాదముల నిమిషములో భగ్గుములు చేసివేయనా ?

జమీలియా తిరస్కారమాచరముగఁ గర్మశహసము చేయసాగెను. అప్పుడు దేవేంద్రవిజయు డశనిగంఠీరనిస్వనంబున “జమీలియా ! నవ్వెద పెందులకు ? నేనసత్యము వలుకుట చేదు. కీభ్రముగ నే నిదర్శన మగవడును.” అనియెను.

జ : నిదర్శనము చూపింపుము.

దే : చూపింపనా ? నీవు కర్ణాభరణములలో విషమును దాచి యుండితిని. అస్వాభావిక వైవర్ణ్యముంబట్టి నేను గ్రహించితిని ఇక్కడే వానిని దొంగించి వైచెదను !

మాట ముగియకుండగనే దేవేంద్రవిజయుఁడు దెబ్బ తొడ దెబ్బగాఁదనరివాల్వరును రెండు సార్లు పేల్చెను. అదెట్లు అతో జమీలియా కర్ణాభరణములు రెండును దుత్తినియలై యొగసిపోయెను. అగపి యంతయును బొగగ్రద్దైపోయెను. అంతలో దేవేంద్రుడు మరల రివాల్వరును దాచివైచెను.

జమీలియా భయముతోఁ గేకలు పెనుచుఁ బదియడుగులు వెనుకకు వైచి యొకమూల నొడిగియుండెను. ఆమె యిం

మరిగో చేయి సాచుచుండుట గాంచి దేవేంద్రుడు "జమీలియా! జాగ్రత్త! చే యెత్తవలదు, ఎత్తినచో మరల రివాజ్వుడు నెత్తి నీచేతుల దుత్తునియలుగఁ జేసివైచెదను. జమీలియా! ఇది హాస్యాద్వీపక మనోజ్ఞ వ్రహ్మసన మనుకొంటివా? కాదు కాదు నై కాదిక ఘటనా వ్రహ్మ విషాదాంత నాటకము." అనియడలించెను.

౪

రెండుసారులు పిస్తాలు ప్రేలినచప్పుడు వినవచ్చినంతనే నిర్దిష్ట కుంకేతానుసారముగ శవీంద్రుడు నచ్చి జమీలియావెరుకభాగమున నిశ్శబ్దముగ నిలిచియుండెను. దేవేంద్రవిజయుఁడాతనిఁ జూచెను. కాని జమీలియామాత్రము చూడలేదు. అతడప్పుడు భిక్షుకవేషముతో లేడు. ఇంతలో నాతఁ డావేషమును మార్చి పోలీసుదుస్తులను ధరించి యుండెను.

దే : జమీలియా! "నేను చచ్చినతరువాతగూడ నిన్నే యనుసరింతును!" అని యొకప్పుడు నీవు నాతోఁ జెప్పి యుంటివికాదా? అట్లే నేను మరణించినను నీ వెన్నంటియే యుండదను. భూతమువలెఁ గంటఁబడకుండ నిన్ను వెంటఁబడు ఁడదను. నీ వెంతమాత్రమును దెలిసికొనఁజాలవు. అప్పుడు నీ చేతులను వెనుకకు విరిచికట్టి వట్టుకొనియెదను. అప్పుడు నీ కొక్కయడుగునఁ గదలుటకు శక్తియుండదు. తెలిసినదా?

జ : లేదు.

దే : ఈసారి—

అనుచుండగనే వెనుక నున్న శచీంద్రుడు జనుల రె
డు చేతులను వెనుకకు విరిచి వట్టుకొనియెను. జమీలియా శే
ఖు వైచుచు బలవంతముగఁ జేతుల వదలించుకొనుటకు బ్రయ
త్నించెను; ఎంత చేసినను శచీంద్రునివట్టు విడిపించుకొనఁజాలక
పోయెను.

దే : జమీలియా ! నీ వివ్వ డసహాయువు ! పారిపోవు
టకు నీ కింక నుపాయము లేదు. ఈసారి నేను నీకాలుసేతు
లకు సంకలలఁ దగిలించెదను. పిమ్మట నింతకుఁ బూర్వము నా
శ్రీపట్లు ప్రకటనాధలను బెట్టి హింసించెదను.

అని చెప్పుచు దేవేంద్రుఁ డామెకాలుసేతులు బంధించి
యొకటొక్కవైఁ గూర్చుండఁజేసి యినువగొలుచుతో నా కుర్చీ
కామెను బంధించివైచెను. అప్పుడు జమీలియా శచీంద్రునిఁ
జూచెను. ఇంతవఱకును జూడనే లేదు. అప్పు డామె “అయ్యో
ఎంతటి బుద్ధిహీనురాలను ! నా కీసంగతి యించుకంతయును చె
లియనే లేదు. !” అనియెను.

శచీం : నేను నీగూఢచారినిఁ బట్టుకొని కాలుసేతులు
గట్టి నోట గుడ్డఁ గ్రుక్కి యొకపొదరింటఁ బడద్రోయకుండఁ
గనేవచ్చియున్నచో నీవు నాసంగతి తెలిసికొనియే యుందువు.
ఏ మైన నేమి ? జమీలియా ! ఇంక నీపాపప్రాణములు మా
వదలివై నాధారపడియున్నవి !

దే : అవును జామీలియా ! నీ వెవ్వని ప్రేమించితివా ?
 మాతృనిదయమీఁదనే నీజీవనము నిలువఁబడియున్నది.

జా : అట్లయినచో దేవేంద్రా ! నీవు నాతో సంధిచేసి
 కొనఁ దలచుట లేదా ?

దే : సంధియా ! యెందులకు ?

జా : నీవు నీరేవరిని రక్షించుకొనవా ?

దే : శక్తి యున్నచో రక్షించుకొందును.

జా : నీకార్యమును నీవే చడఁగొట్టుకొనుచుంటి వేమి ?

దే : ఎట్లు ?

జా : నాతో సంధి చేసికొనక—

దే : నీవు నీరేవరిని రక్షించ నని చెప్పితిని గాదా ?

జా : ఔను; అప్పటికి నేను నీచేతులలోఁ బడలేదు.

దే : ఆమాట నిజమే. నేను మఱచిపోయితిని. ఆమెకు
 మరలఁ బెరివి గలిగించ నావధమును నీవు నాచేతి కిచ్చెదవా?

జా : ఇచ్చెదను. నన్ను విడిచిపెట్టుము. నీ నిచ్చుట నుం
 ది పోయి యావధమును బెచ్చి యిచ్చుటకు నాకు నలువడి
 యెనిమిదిగంటల గడు విమ్ము. అట్లయినచో నేను బెచ్చి యి
 చ్చెదను.

దే : ఇక నట్టిమాట లేదు.

జా : నీకార్యము రక్షించుకొనుటకు నీ కిష్టము లేదు
 కాబోలును.

దే : ఆమె మదలించు నేమీ యని నాకు భయము లేదు. నిన్ను బాధించుట కిదియే యారంభము. శచీద్రా! ఈ బాకుతో జమీలియాకన్నుల నూడఁబెరుకుము.

జ : (కేకలువైచుచు) చంపకుము, దయచూచుము.

దే : దయ యెందులకు ?

జ : నేను రేవతిని బ్రతికింపఁగలను. బ్రతికించెదను.

దే : బ్రతికింపుము.

జ : నన్ను విడిచిపెట్టుము.

దే : ఆయాశమాత్రము వదలుకొనుము.

జ : నీ విత్పడు నామాటలకు సమ్మతించెదవా ?

దే : ఎంతమాత్రము సమ్మతించను.

జ : నే నెంతమాత్రము నామెనుబ్రతికింపను. ఆమెను జావనిమ్ము, భస్మమైపోనిమ్ము.

దే : జమీలియా! నీ వామెను బ్రదికింపుము. ఆమె నిన్ను వదలిపెట్టుట కనుమతించినచో, దప్పక నిన్ను వదలివై చెదను. ఆలోచించుకొనుము. నీభవిష్యత్తుల మామెచేతులలో నున్నది.

జ : రేవతి చేతులలోనా ? ఆమె యంగీకరించినచో నన్ను విడిచెదవా ? నే నిప్పుడే యామెను బ్రతికించెదను. నే నుపశ్యము చెప్పట లేదు. ఆమె నన్ను వదలిపెట్టును.

దే : విడిచిపెట్టును.

కా : అక్కట లేదు. ఆమందునకు ఫలమగవదును.

అప్పుడు దేవేంద్రవియోడు నవనన్నయై కడియన్ను
రేవతికుమారకీలలమస్తకమును దనలొడవైఁ జేర్చుకొనియెను.
అప్పుడాతఁ డనుభవించినంతటి కఠిలాప మాడిని జీర్ణకాలము
లో నన్నడే ననుభవించియుండలేదు. అపరిలాప చిహ్న మిం
చుకంతయైనను వాటినిమొగమునం దగవడటలేదు. పిమ్మట
వారఁ దాసీసాలోని యెట్టియోషధద్రవమును రేవతి విదూషణ
రమున నొక్కటొక్కటి నైదుచుక్కలను బోసెను.

నిమిషముపై నిమిషము గడిదిపోవుచుండెను. కృహ
మంతయును నిస్తబ్ధమైయుండెను. ఎట్టికబ్బమును లేదు.

గంటసే వయ్యెను. ఆకస్మిక్ముగ రే తి కన్నులను దెఱ
చి నివ్వెటవడి నలుదెసలఁ జూడనారంభించెను.

గ

రేవతి కన్నులఁ దెఱచి చూచెను. ఆమె విస్మయమునకు మేర
లేదు. జామిలియా రేవతికి క్లోరోఫారమ్, నువదూగించి తీసి
కొనివచ్చినది. దానిగుణము తగ్గుచున్నకొలది మరల మరల న
జేయువదూగవలయుచుండుటలే. రేతి యంతవఱకును సంత
౪౪హీనయై విడియుండెను. ఆమె కన్నులఁ దెఱచినతోడనే తా
మిమ్మయిల్లు తన కనుచిత్త మైన దని తెలిసికొనియెను. ఆమె
కన్నులయెరుట దేవేంద్రవిజయోడు నిలిచియుండెను. ఆతనిపా
త్యమున మూవవదన్నడై కచీండ్రుఁ డుండెను. మూరమున

గాఢసేతులు బంధించబడి తున్నవై నంటగట్టబడిన జమీలి
యా యవనియన నయై యుండెను.

అప్పుడు దేవేంద్రుఁడాయుఁడు రేవతిం జూచి, నీకీరిస్థి
తియెట్లున్నది? అని యడిగెను.

రేవ : నులువుగ నే యున్నది.

దే : లేచి కూర్చుంటిగదా?

రే : ఆ నిజమేబడగలను.

దే : నదుఁగదా?

రే : ఆ లిలమాత్రముకొంచుము భారముగా నున్నది.

అనంతరము దేవేంద్రుఁడాయుఁడు సంతేనముగ సకలవృ
త్తాంతమును రేవతికిఁ దెలియఁజెప్పెను. కేవలము జమీలియా
విచ్ఛంధ ప్రేమకృస్తావము మాత్రము చెప్పలేదు. అందుచే దా
ని యగుజమీలియా తఃసంతోషసూచకంబు లగుచూపుత
వాకసారి దేవేంద్రుఁడై బ్రసంగఁజేసెను.

అప్పుడు దేవేంద్రుఁడు రేవతిం జూచి, ఈజమీలియా
భవివృద్ధినిమరణము లిప్పుడు నీమాటవై నాధారపడియున్న
వి. నీవు చెప్పి ట్లు చేయుదునని నే నిదివఱకే జమీలియాయొ
ద్ద బ్రతిజ్ఞ చేసియుంటిని. నీ విక్రమ డీమను విడిపించదలంచిన
చో విడిపించవచ్చును. కానిచో మాననవచ్చును. నీయిష్టము, జ
మీలియా నిన్ను హృత్కముఖమునూడి రప్పించినది. ఈజమల
యేనిన్న మృత్యుముఖమున బడఁద్రోసినది. ఇప్పుడు నే నిటు

నుండి వెలువలకుఁ బోయెను. నేనుక నక్కట లేదు. నే నడుట నున్నచో జూరిలియా లజ్జ చే నిన్నుఁ బ్రార్థింపఁబాలను. నీవైనను కాగుగఁ దర్కవిత్తములు చేతుఁబాలవు. కావున మేము వెలువలకుఁ బోవుటకు ముందుగనే నీకొక్కమాట చెప్పవలసియున్నది. బాగ్రత ! నీ వెంతమాత్రమును జూరిలియా ను ముట్టుకొనవలదు. ఎంతమాత్రము నామెనమీదమునకు బోవలదు. దూరముననే యుండి యామెమాటల నాలింపుము.

• అని చెప్పి దేవేంద్రవిజయఁడు శచింద్రునితోఁగూడ నటనుండి యవ్వలకుఁ బోయి తలుపులు మూసివైచెను. అనంత నుండి వారిరువురును నిరీక్షించుచుండిరి.

వదునేరునిమిషము లయ్యెను. ఎట్టిసంభాషణమును లేదు. మరల బదినిమిషములు గడచిపోయెను. ఎట్టిమాటయు వివశక్తుట లేదు. ఒక్కగోడమాత్ర మడ్డుగా వారు నిలిచియుండిరి. ఏమియును వినఁబడుటలేదు. అప్పుడు దేవేంద్రవిజయఁ డక్కిర హృదయుఁ డయ్యెను. ఆ తఁడు వెలువలనుండియే బిగ్గలగ “ఇంకను నైదునిమిషములు నిరీక్షించెదము. అంతలో మీరంభాషణము పూర్తికావలయును” అనియెను. దేవేంద్రుఁడు తేబులోని గడిమారమును దీసి చూచుచుండెను. మరల నామె బదినిమిషములునుగూడ నట్లే నిశ్చబ్దముగఁ గడచిపోయెను. దేవేంద్రుఁడు సర్వరముగఁ దలుపులను దెరచెను. అతఁ దేలు

మాచనో గాని నిలిచినచోట గొయ్యయైపోయెను. నోట మాట పెలువడట లేదు.

దేవేంద్రుఁ డింతకుముందు గొన్నినిమిషములక్రిందకు నేగడియందు బంధించిబడి జమలను, రేవతిని విడిచివచ్చినోయోగిది యిప్పుడు కూర్చున్న యుండెను. రేవతియును లేదు. జమిలియును లేదు. వారియానవాలెనను లేదు.

“ఇది యేమి. కలఁ గనుచున్నానా ?” అని దేవేంద్రుఁడు ప్రచారబోధ్యముచే దనరెండవతులతోడను గన్నులు మూలుకొనుచుండెను. ఇది స్వప్నమా ? అతడు జమనుల బంధించినకర్మయోద్దళుఁ బోయి చూచెను. జమిలియును బంధించినశృంగారము లాకుర్చీక్రింద బడి యుండెను. మఱియొక కాకముతో నవి తీసివేయఁబడినవి.

అక్కర్చీపై కాగితము వడియుండెను. అం దిట్లున్నది.

“ఎంత చిత్రము ! వింతతో వింత ! మరల నే నప్పుటి వలెనే యున్నాను. బుద్ధి లేకుండుకాదా మరేదోకాద్యత్ ! నేను మరల స్వతంత్రురాల నైతిని. నీరేవతి మరల నాచేతులతోఁ బడినది. ఇతఁ జూచుకొనుము ! శక్తి యున్నచో నామము రక్షించుకొనుము.

అదియే !

జమిలియు ”

అప్పుడు దేవేంద్రుడు " సారీపోవుట యెట్లు ? జారీల
యీ బంధింబడినది గదా ! శేవలకు బంధింబడుటయే కా
దు, ఆమె యెదుట రేవతికూడ నున్నదే ఇదేమి యన్యుకము !
శచీంద్రా ! శచీంద్రా ! నీ నాయకవ్యాధిగల బంధించినన్నివ
యారే డెట్లో తప్పించుకొని యేనిధమునో నోనలకు వచ్చి
యొండడు గదా ? " అనియెను.

శచీంద్రుడు దానంగతి తెలిసికొనుటకై యొక్కముగట
న నవ్వుచే బయలుదేరెను. అంతలో నాకస్మిన్ముగ గర్వమున
యగ్నిబావిల దోచెను. తోడనే ధా ర్మముగ నాల్పసశబ్దమయ్యె
ను. వెంటనే శచీంద్రుడు మృతసాయుడై దేవేంద్రుని పాద
ములచాతల బడిపోయెను ! సావము ! దేవేంద్రుడు డక్క చేసి
చేయగలడు ? విచ్చారించుటకు సమయమా యది ? ఎట్టికున్న
మాదుభిమునైన సహించి కని చేయవలసినసమయము గట్టి
మే యాతడు తనరినాల్పరును బైకి దీసెను. ఏనైపుకుండు య
గ్నిబావిల బయలుదేరినదో యానైపుకు లక్ష్యము చేసి రివా
ల్వరును బ్రేల్చెను. తోడనే చారనదార్థము కిందఁ బడిపోయిన
చప్పుడును ఆవెంటనే మనుష్యరోదనమును విసవచ్చెను. అతని
రివాల్వరుగుండు నిరర్థకముగఁ బోలేడు.

అప్పుడు దేవేంద్రవిజయుడు శచీంద్రుని విడిచి వెలుప
లకు వచ్చి యార్తనాదము విసవచ్చుచున్న చిక్కున కరుణగ
నాడుగైదడుగులు వైచెను. అచ్చట నొకపురుషుడు చచ్చినట్లు

అదియందును. కాని యింకను నారాదు మరణించ లేదు. చేమే
ద్రవిజముందు నిశ్చయముగ నచ్చటనే నిలవఁబడి నిరీక్షించుచు
యెను.

౬

క్రిమిక్రమముగ నాపురుషునకు జెత్యము కలిగెను అత్యుచు
చేమేద్రుఁ డాతనిఁ జూచి “ఓయీ, నే నడిగినమాటకుఁ బ్ర
త్యుత్తర మిచ్చదవా? అట్లు చేయనిచో నీకు నిష్కృతి లేదు.
వీనాలుకఁ జేల్చివైచెదను” అనియెను.

అప్పుడును భయప్రకంపితుడై “అయ్యా! నన్నేమి
యడిగెదరో యడుగుదు! అనియెను.

చే : జమీలియా యెల్లు తప్పించుకొని పోయినది ?

పురు : ననే యామెను విడిపించితిని.

చే : ఆమెయొద్ద నొకయువతి యున్నదే. ఆమె యేమి
యనలేదా ?

పు : అంతకుముందే వచ్చి నే నామె కగళదళుండ “క్లౌ
రోఫారమ్” నిచ్చి యామె నొకబుడిపై నుంచితచ్చితిని.

చే : బుడియా! బుడి యెక్కడిది ?

పు : నేను ముందుగనే తూర్పువిధియం దొకబుడి సిద్ధ
ము చేసి యుంచితిని.

చే : అట్లు చేయు మని నీ కాజ్ఞాపించిననా రెవ్వరు ?

పు : జమీలియా.

దే : జమీలియా బండి యెందులకుఁ గావలయు నని
చెప్పినది.

పు : అటు మీతోఁ గలసి యొక్కడకో పోయెన నని
యింటికుఁ బూర్వమే నాతోఁ జెప్పి బండి తీసికొని రమ్మన్నది.

దే : అబండితో నింకను నెవ్వరైన నున్నారా ?

పు : గిరిధారి యనునాబంధుఁ డొకఁ డున్నాఁడు. అ
తనినే నీతోవచ్చినవాఁడు తోటలో జంధించినాఁడు నే నాత
ని విడిచించితిని. అనంతరము మీయిప్పటి వ్యాపార మంతయు
రహస్యముగ వచ్చి చూచుచుంటిని. సమయము చూచి నావని
నే జేసికొంటిని. ఈపాటికి నా రంధఱును వెడలిపోయియే
యిందును.

దే : నీ వేల పోలేదు ? ఇంతసేవటివఱకు నీ విచ్చట
జేరినా పెందులకు ?

పు : నిమ్మలను జంపుటకు.

దే : వత్సఁ జంపుటవలన నీ కేమి లాభము ?

పు : జమలకు లాభము.

దే : అందువలన నీ కేమున్నది ?

పు : జమలలాభమే నాలాభము.

దే : బండి యొక్కడకుఁ బోయినది ?

పు : వందమా వైపునకు.

దే : వందమాతో నెక్కడికు ? ఏయింటికి ?

పు : ఇట్లునంగతి నాకుఁ బెలియదు. వేలోద్వానమున కవ్వలనై యుండవచ్చును.

దే : వేలోద్వానమున కవ్వల నంతదూరము ?

పు : ఎంతదూరముండదు. అటనుండి రెండుమూడుకోటలు దాటివలదువాత ప్రాకారోద్వాన మగవడును. అతోవలన,

దే : అలాగా ? తెలిసినది హరిరామోద్వానము.

పు : అదే.

దే : వా రక్కడ తేనిచో ? నీమూట లసత్వమైనచో ? నేను నిన్ను—

మూట ముగియకుండగనే యాపురుషుడు “నే నసత్వము పెన్నట లేదు” అనియెను.

దే : నీకును నీబంధునకును జామీలియాతో నంతకాలమునుండి పరిచయమున్నది ?

పు : వారము దినములనుండి.

దే : ఆయోద్వానమునం దింక నెవ్వరైన నుండురా ?

పు : ద్వారరక్షకుఁడు మాత్రము. అతనిపేరు పాశాణ్డమింగు.

దే : పాడు పోయి యెంతసే పైనది ?

పు : నేను రివాల్వరుకాల్పునప్పటి కించుకముందు.

దే : నన్నుఁ జంపినచో నీ కేమి వచ్చును ? చంపుటకు గారణ మేమి ? అందువలన జామల కేమి లాభము ?

పు : జమీలియా వెడలిపోవునప్పుడు చచ్చినది ఎన్ను
జంపినచో నమ్మక బెడ్డియాడెద నని.

దే : నీ కామయెడల నమ్మక మున్నదా ?

పు : ఇదివఱకు నమ్మక మున్నమాట నిజమే.

ఇంతలో శచీంద్రునకుఁ దెలివి వచ్చెను. కొలఁదిసేపటి
లో నాతఁడు లేచి కూచుండెను దేవేంద్రజముఁ దాక్షిం
జాచి “ శచీంద్రా ! ఇదవఁగలవా ? ” అనియెను.

శచీం : ఆ.

దే : జమీలియా పోయినచోటు తెలిసికొంటి. నేని
త్వదే యామెను వెదకితలకై పోయెదను నీ వివర్ణ డిచ్చటనే
యుండుము. నేని మరల వచ్చినఱకు నిచ్చటనే యుండుము.
చారిలో నెవ్వరయిన నగవడినచో నీసాహాయ్యమునకై మఱు
దను.

అని చచ్చి దేవేంద్రవిజయుఁ దతిత్వంబుగ బయలుదే
రిపోయెను. నిమిషములో నాతఁడు జగదాబుజులకార విధికిఁ బో
యెను, అచ్చట నొకటిరెం డిద్దఱుఁలు క్రయాణిలకొఱకు నిరీ
క్షించియుండెను. చటాజున దేవేంద్రుఁ డొకబండ్లిపై నక్కి గు
ట్టపులగాలములు తానే వట్టుకొని కొరదాతో గుట్టమును అతి
వేగముగఁ దొలనారంభించెను. కర వేగమున బండి వరుగత్తుకొ
ని పోవుచుండెను. బండినాఁ దానియమ్మరకార్య కలాపముం
జూచి నిశ్చేష్టఁడై మాటాడఁజాలకపోయెను. అతఁడు పిచ్చి

వాఁడేమో యిది కూడ బండివాఁడననుమానించెను. అప్పుడు దేవేంద్రుఁడు బండివానిం జూచి : బండి దండమాకుఁ బోవలయును. అవశ్యమైందిని బండి యిట్లు చెప్పవలయు. అడ్డముల దెక్కినను, లాభము లేదు. డొంగి కూర్చుండియుండుము. వదిరూపాయల ద్వై యడిగినను నిట్టివైచవను. మారుమాట చెప్పవలయు. మోటాడ నుండి కూర్చుండుము" అనియెను.

బండివాఁడు త. యద్యచ్ఛక్యమై ఖరము వైచికొని మారుమాటాడక కూర్చుండెను అతడు రెండుదినములు వని శేసినను బదిరూపాయల అప్పుకను సంపాదించినవాఁడు కాఁడు. ఇక్కరాక్షిఁగి బదిరూపాయల యదుమాట విని మనసులోనే సుఖమొసించుచుండెను. బండి వాయువేగముతోఁ బోవుచుండెను.

౭౨

మాచుచుండగనే యాబండి శ్యామజిజ్ఞాసు నతిక్రమించి కొలదిసేకటిలోనే దండమాకు వచ్చిపడియెను. ఇప్పుటికి నాబండి యట్లు తీవ్రవేగమునఁ బోవుచుండెను. అట్లు పోవుచు హరిరామోద్వానమును శేరినతోడనే బండి యాగిపోయెను. దేవేంద్రుఁడు క్రింది కురికి మోటాడకుండఁ బదిరూపాయలనోటు బండివానిచేతులోఁ బెట్టి యూర్ధ్వశ్యానముతోఁ నుండునొడి నెడలిపోయెను.

అట్లు దేవేంద్రుఁడు వాయువేగముతోఁ బోయి నిమిషములో హరిరామోద్వానమును సమీపించి యచ్చట నిలువఁ

బడియెను. తరువాత నాయుద్యామధ్యమనఁ బ్రవేశించి కళ్ళి
మాభిముఖుడై పోయెను. కొంతదూరము పోవునప్పటి కాత
నికి రెండరిస్తులపేడ యగకడియెను. అతఁ డాలోతులఁ బ్రవే
శించి యెడమవైపున నున్నపోపానముల నిధిరోహించి రెండవ
యరిస్తునకుఁ బోయెను. అచ్చట పాపాడసింగు కళ్ళింతుడై
భూమపానము గావించుచుండెను. దేవేంద్రవిజయుడు కళ్ళిజ్ఞా
ముగఁ బోయి యాతనివెనుక వైపుగ నిలిచియుండెను. అతఁడు
తీవ్రముగ హుక్కాను బీల్చుచున్న సమయమున దేవేంద్రుడు
తనచేతులతో నాతనికంఠము విగిసికొనిపోవునట్లు గట్టిగ నదిమి
కట్టుకొనియెను. ఊపిరి తూడకుండుటచే నాతఁడు గోండ్రిండు
మునకుఁ బట్టి కొంతసేకటి కచేతనఁడై బడిపోయెను. అతనికన్న
ము రిగిసిపోయెను. అప్పుడు దేవేంద్రుఁ డాతనికంఠమును నడ
ల్చివైచి యాతఁడు కట్టుకొన్న బట్టతోడనే యాతనికాలుసేతులు
ముడించి నోట గడ్డలు గుక్కెను. పిమ్మట సతిత్వరితముగఁ
గ్రిందికి దిగియెను.

దేవేంద్రుడు ముఖమందెరము నఁబ్రవేశించి చూచెను.
అం దెవ్వరును లేరు. పిసిచోటమాత్రము మలివెకడ్య యగ
కడియెను. అయాసముచే దేవేంద్రుడు దానిపైఁ బరుండెను.
కొంతసే వైసతిరువార వెలుగుల బండి నడచుచున్నచక్క దాత
నికి కనవచ్చెను. అప్పుడు దేవేంద్రుడు గవాక్షద్వారమును
దెఱచి వెన్నునెలుగనఁ బడించెను. అబండి తిన్నగ నా

మొదట నమస్కరించి కే వచ్చుచుండెను. అబంధిలోనే జానులయ
లేవలియు నుందు రని యాతడు నిశ్చయించుకొనియెను. బండి
పై గూర్చున్నవాడు గిరిధారియే యైయుండు నని యాతఁ
డనుకొనియెను.

అబంధి క్రమముగ గృహద్వారమునొద్దకు వచ్చి నిలు
నబండియెను. ముందుగా గిరిధారి బండిపైనుండి క్రింది కురికెను.

“పాపాడ్ సింగ్! పాపాడ్ సింగ్!” అని జమీలియా
బిగ్గలగ రెండుసార్లు పిలిచెను. ప్రత్యుత్తరము రాలేదు. ప్ర
త్యుత్తర మిచ్చువా రెవ్వరున్నారని అప్పుడు గిరిధారి “చావు
ము! నిర్భాగ్యుడా! బుద్ధిహీనుడా! దొంగముండకొడుకా!
చావుము! ఎక్కడకుఁ బోయితివి?” అని కేకలు వైచి తిట్లు
పాడెను.

అప్పుడు జమీలియా “పోయిమ్ము! అసేమిడు గంజా
యిత్రాగి యెడలెటుంగక వడిపోయినాడు! వానిని చావ
నిమ్ము! గిరిధారి! నీవు నాచెల్లెలిని దీసికొని పోమ్ము!” అని
యెను.

“చెల్లెలా? జమీలియాకుఁ జెల్లెలా?” అని నేవేం
కుడు తనలోఁ దానే మృదులస్వరమున ననుకొనుచుండెను.
అప్పుడతఁడతాపాదమస్తకమును కంపించిపోవుచుండెను.

గిరిధారి బండిలో నున్న రేవతిం నొచి “ఈమె మరణిం
చివదా యేమి?” అని యడిగెను.

జూనియర్ మండలము చేయుచు “మరిగించి-
దా? లేదు! ఇంకను మరిగించలేదు. ఈమె నత్తిగొని తీసి
పోయి!” అనియెను.

గిరి : ఎక్కడకు దీసికొనిపోవలయును?

జ : ముందర నున్న సాదగిరిలోకి.

దేవేంద్రవిజయ : దా దిశలో నుండి యగులేదు. మా
ముందుడు ఇప్పుడమాట విని యటకుండి లేచి తన
మూల దాగి యుండును. అంతలో నిజ్జాహీన యగు శే.తిం
దీసికొని గిరిధారి యాగదిలోఁ జొరవేసిచెను. అయింట దీవము
తేకుఁడుటచే గిరిధారి దేవేందుడు. గనుపెట్టఁబాటకపోయెను.
వచ్చిమమున నున్న గవాక్షము తెరిచి యుండుటచే వెన్నె
వలన నించుకంత వెలుతురుగా నుండెను. అయచ్చవచ్చి శే.తిం
వలననే గిరిధారి కయ్య యున్నచోటు తెలిసికొని దానిపై లే
చిని బదుండఁబెట్టి వెలువలికి బోవుట కుదుర్తుఁ దయ్యెను.

అంతలో దేవేంద్రవిజయఁడు నిశ్చబ్దముగ నాతని నాక్ర
మించి పాహాడసింగును జేసినట్లుగనే యాతనికంఠమును నులి
మి మాటాడకుండ మృతప్రాయునిగఁ జేసివెడెను. ఇంచుకంత
యొనఁ జప్పుడు గాకుండ నాతనికార్యము సిద్ధించినది. అప్పుడు
దేవేంద్రఁడు మృతప్రాయు యగు నాతనికి లేబరము నామంచము
పైకిఁ ద్రోసివెడెను.

అనంతర మాత్రము లేవరియొద్దకుఁ జోయి యామమొగముపై మోగము చేర్చి యాయన్నిష్టాలోకనమునందే బాగుగఁ బ్రేక్షించెను. కేరతి యిగ్గుడు క్రోధోధానమవలననే స్పృశింపజేసి మాన్మదని విశ్వయింతకొఱయెను. ఇట్ల సూదేహమున కట్టికారణము నగడదను అవ్వును దేవేంద్రవిజయము మృదు స్వరముతో “అమామకురాలా! ఇత నీకవ్వములు నేటితో వదిలిపోవుట తెమ్మా!” అనియెను.

౮

వెలుకలిమిందే జుమిలియా “గిరిధారీ! గిరిధారీ!” అని పిలుచుచుండెను.

దేవేంద్రవిజయము గిరిధానంతస్వరము ననుకరించి “మరల నే నెందుకు? నీ కేమి వచ్చినది? నీవు లేది కాదుగదా?” అనియెను.

జుమిలి : ఇచ్చట దున్నటియును మంచులవృత్తమునున్నది. వచ్చి తీసికొని పోమ్ము.

దే : ఉండునిచ్చు; నీచెల్లెలిని ధీరికొనివచ్చుచుండ. దెబ్బ తగిలినది.

జుమిలియా యామాట నిది శకవక సప్తయ లోకలఁ బ్రవేశించుచుండుటకు దేవేంద్రవిజయము గవాక్షద్వారము నుండి చూచుచుండెను. దేవేంద్రుని సైమనందు బాగుపెట్టిన రివాల్వరు చంద్రకరణములలో నిలమిల మెఱసిపోవుచుండెను.

మెల్లగ జమిలియా గృహద్వారమునొద్దకు వచ్చి
మెల్లగ “గిరిధారీ” అని పిలిచెను.

అప్పుడు దేవేంద్రుడు ధా మ్మని రివాజును బ్రేల్ప
ను, శీవోజ్వలజ్వాలావరంపర జమిలియాకన్నులకు నిలు
నిట్లు గొలుపుచు నామెమొగమువైః బ్రవరించెను. అప్పుడు
కర్కశస్వరముతో దేవేంద్రుడు “జమిలియా! గిరిధారి
యిచ్చుట లేదు. ఇచ్చట నీకొలుకు నేనే నిరీక్షించి యున్నాను”
అనియెను.

జమిలియా నిలువున నీరై యతినిష్ఠయముతో “దే
వే—ద్ర—వి—జ—యా!” అనియెను.

దే : కను. దేవేంద్రునిజయఃదే నీపాలిటి యముడు!
నీ కత్తువు, నీవరమకత్తువు. ఒక్కయడుగు కదిపినచో నిన్ను ని
లువునఁ గాల్చివైచెదను! జాగ్రత్త! ఇంతకాలమునలుకును నీ
వు నన్ను నానాబాధలఁ బెట్టితివి. నీమూలమున నే నన్నాళ్ళ
నుండియో కడుపునొండ వన్నమైనఁ దినుట లేదు. నీకలుకుంత్ర
ముల భేదించుటలోనే నావిజ్ఞాన మంతయు వస్తుబోయిందె
ఇక నీకు నిష్కృతి లేదు. దేవేంద్రునిచేతులనుండి నీకంతమా
త్రము విడుక్తి లేదు. తొందరపడి యడుగు గదపినచో చు
దాకనుండు వచ్చి కడికమానదు.

అని భిక్షించుచు దేవేంద్రాచార్యుడు కోపోన్మత్తుఁ
డైపోయెను. అతని నయనవ్యయమునుండి నన్నిన్నుల్లింగములు
బయలుదేరుచుండెను.

జమీలియా భయపడలేదు. ఆమె తనయభివృద్ధి
నము నత్తుణ్ణముగఁ జేసికొని మందహాసము చేయుచు విరికి
వందా! నన్ను రివాల్వరుతోఁ గాల్చెదవా? దేవేంద్రవిజయా
జమీలియానా రివాల్వరుతోఁ గాల్చి చంపుట? చంపజాలవు!
నీ కంఠటి సామర్థ్యము లేదు. నీచేతులలో మరణించినచో
జమీలియా కళంకిని డైపోదా? నీచేతిలోనా మరణించుట?
అయ్యో! అట్లు కాకున్న మరణము రాదా? నాకు మాత్ర
స్త్రస్యమే విష మేక కావలయును! నే నెవ్వరిజేమించితి నో
యాతనిచేతిలో మరణించుటయా? దుస్సహము! అతిదుస్సహ
ము! అమరణ మధిక తమదాస్సహ మైతి. దేవేంద్రా! దే
వేంద్రా! ఇప్పుటికిని జెప్పుచున్నాను. నిన్ను నేను జేమించితి
ని. ఇదివరకే జేమించితిని. ఇప్పుడును జేమించుచున్నాను!
మరణించినచో ముడిచిపోయెదను. ఇంక నాకాస్పృశింపడను
జేమించకపోయినచో నే నట్టివికత్తునఁ బడిపోకయే యుండును.
అట్లే యెవరో నిన్నింతవఱకు నీలోకమునఁ దిరుగనిచ్చియుం
డునా? ఏన్నియోసారులు తలచితిని. అట్లు చేయజాలకపోయి
తిని. నీయభిమాన చూచినతోడనే యంతయు ముడిచిపోవుచుం
దిని. నన్నును, నాకర్తవ్యమును, బ్రపంచమునుగూడ ముడిచి

పోవుచుంటిని. దేవేంద్రా! నిజము. నీవు నావ్రతవృత్తిని
 కాక నీకంటెను వేయిరెట్లు గుణాధికుడను మఱియెవ్వరైన నా
 గూఢతంత్రములను భేదించుటకుఁ బ్రయత్నించినచో నట్టివాఁ
 డెంతవాఁడైనను, ఎన్నిచాటులఁ బడినను నాశిరోజుమైన నను
 స్మృతించుటకు సమర్థుడు కాఁబడకపోవును. నేనాతని నవలిబగ
 నిహతునిం గావించియే యుందును. నీవుమాత్రమో నీరూపము
 నకు నీగుణమునకు నేనుముగ్ధురాలనేకాకయున్నచో నీవుమాత్ర
 మిలోకమున నిన్నాత్మకృడ నుండగలుగుదువు? నీ వెన్నాళ్ళ
 క్రిందట మరణించి యుండవో యెవ్వరు చెప్పగలరు? ఈపా
 టికి నీవు మరల నచ్చటనో జన్మించియే యుందువు. నిన్ను
 ప్రేమించుటయే యీ సర్వనాశనమునకును గారణమైనది.
 నాయమంగళమును నేనే కోరుకొంటిని. నామృత్యువును నేనే
 పితచికొంటిని. ఏమిచేయుదును? నామనసు సావకమున లేదు.
 నామనస్సునకు వాసినై పోయితిని? నీవు నీగురుఁ డగు నరిం
 దమునకు సాహాయ్యము చేయునప్పటినుండి వాగురుడును నా
 సాక్షిమయునగు పూత సాహెబుకు బట్టుకొన్నప్పటినుండి నిన్ను
 నే నేకన్నలతోఁ జూచుచుంటినో నాశీ తెలియుట లేదు.
 దేవేంద్రా! ఈమాటమాత్రము చిరకాలము వరకును జ్ఞప్తి
 యందుంచుకొనుము. ఏజమీలియా నీకుఁ బరమకల్పవృత్తాపి
 డియో, యీ జమీలియాయే నీ ప్రేమాకాండీని. ఏ నీవు
 జమీలియాకుఁ బరమకల్పవృత్తాపునో యానీనే జమీ

లియా హృదయ భీష్మక దత్త, నేను కిగిలిలో భయంకరమరణ
యారన ననభయంకరాలన. నాయంరన నేనే మరణింతును.
చూడమ! నికరణ స్పృహకు నే మరణింతును. మందహాస
ముచేయును మరణింకరలన. నిపున జూలియో మరణ
నును మందహాస నయములతో, జూచుచుండును. నేనును
నిన్ను జూచుచు చూచుచు మందహాస వదనముతో మర
ణింతును !"

అని చెప్పుచు జూలియో, బాకుతో, దనవక్షమునం
దాచూచుముగఁ బొడచుకొనియెను. చిమ్మనగ్రోవినుండి వసం
తముంబోలి శోణిభారలు వ్రేవహంకరవారంభించెను. ఆయా
భూతముచే బాధ దుష్టహస్తైపోయెను. జూలియో తనరెండు
చేతులతోదను గాయముపై కదిమి రక్తపాతము నాపుచు నుడి
గాలికదెగినదీనకునునువల్లంబో వదకుచు గ్రొండఁబడిపోయెను.
అమె వదన మందలమును, నయదవ్యయమును మృత్యుచ్చా
యాచ్చాదితములైపోయెను. ఇకన జుబుల వేదముతోతోని
తధార లామెస్వాంగకములను వడివి నేయుచునేయుచుండెను.
అమెవదన మంతయు, నాగది యంతయును రక్తభారాప్లా
వితక్తులైపోయెను. విచ్చిప్పుమై, వాతవికంఠితమై రక్తచందన పరి
లిప్తమైకదియున్న రక్తకమలమువలె జూలియో యాస్థలము
నందే నడి పొరలుచుండెను. అమె యచ్చటనే జరణించినది !

జేవేంద్రవిజయని కరమశత్రువ్యరూపిణి యగు బామల యోగ్యత
మున నావిధముగఁ బరాభూతయై అంతరించిపోయినది.

అసమయమునం దచ్చట జేవేంద్రవిజయ మొకమును
జరిగించినవా రెవ్వరైన నున్నచో నప్పు డాతనివికాలనయన
ములు నిరశ్రుకములుగఁ గాని శుష్కములుగ గాని లేవని
తప్పుక వ్రమాణము చేసి చెప్పఁగలిగియుండురు. ఔను, అప్పు
డాతని విస్మయవిస్ఫూరిత నయనముగళము నుండియుఁ జిటుకు
చిటుకుమని యత్రుబిందువులు బారుచునేయుండెను !

